

Onderweg

Parochie **HH. Twaalf Apostelen**

Jaargang 9 - nummer 7

In dit nummer o.a.

Ludgersymposium

Jij?

In de spotlights

Hannie Ankersmit

Inhoud

Jaargang 9, nr. 7

Periode 9 oktober t/m 28 november 2021

Colofon / Voorwoord	2
Van de pastores	3
Een parochiekoor in de dop	4
Van de bestuurstafel / Nog geen parochiële startviering / Ontwikkelingen parochiecentrum	5
Caritas, dat doe je toch gewoon / Versoepelingen coronamaatregelen	6
Maria Magdalena / JIJ? / Nieuwe leden voor het parochiebestuur	7
Ludgersymposium	8
In de spotlights: Hannie Ankersmit	9
Een avond met Huub Oosterhuis / Tentoonstelling 'Maria Magdalena'	10
Gedicht Allerzielen / Kort Onderweg	11
Waargebeurd / Bezinnend op weg naar Kerst	12
Bijlage Vieringschema	13
Vieringschema	14
Kids & Teens	16
Uit de geloofsgemeenschappen	18
Een kaarsje opsteken in Keijenborg	32

Verschijningsdatum volgend nummer:

Jr. 10, nr. 1: 19 november 2021

betreft periode 27 nov. 2021 t/m 30 jan. 2022

Inleveren kopij tot 29 oktober

Voorwoord

Langzaam kruipen we uit de coronatunnel. Hoewel we naar de meteorologische herfst toe gaan zien we door de vaccinaties toch al meer licht. Per 25 september zijn er weer een aantal versoepelingen ingegaan, en dat geeft de burger moed. Verheugend is ook dat pastoor Harrie Scheve, na een afwezigheid van 10 maanden, op therapeutische basis weer enkele werkzaamheden gaat oppakken. In dit nummer o.a. aandacht voor het Ludgersymposium, 22 oktober in Doetinchem. Ludger is de man die onze regio kerstende en heeft dus een onmiskenbare invloed gehad op ons geloof en denken, op onze hele cultuur. Verder staan we natuurlijk stil bij Allerzielen. Een katholieke gedenk-dag die niet alleen voor kerkgangers maar ook voor rand- en buitenkerkelijken veel betekenis heeft. Wie heeft er immers geen gestorven dierbare te herdenken? Ook aandacht voor de vormselviering van 26 september. De vormelingen hebben door de pandemie lang moeten wachten op het sacrament, maar gelukkig was ook deze viering weer mogelijk. Het mag dan zo zijn dat onze kerk door de secularisatie in zwaar weer terecht gekomen is; als redactie werken we toch steeds met veel plezier aan elk nummer van *Onderweg*. Het christelijk geloof en de daarbij behorende cultuur die Ludger naar onze streek bracht verdienen het om bewaard te blijven!

Hans Limbeek

COLOFON

Redactie

Joost van Duin
Hans Limbeek
Magda van Ommen
Gerrit te Vaarwerk
Huub Winkeler

Onderweg verschijnt 7 x per jaar

De parochie heeft een ANBI status.

Bankrek.nr.: **NL97RABO0155113046**

Ook voor uw bijdrage aan *Onderweg* o.v.v. uw locatie.

Internet: **www.12apostelen.nl**

E-mail: **redactie@12apostelen.nl**

Vormgeving: Repro Design, Deventer

Foto omslag: Allerzielen, pag. 11

Telefoonnummer voor:

**Ziekenzalving, ziekenzegen
en uitvaart 06 103 19 638**

Bestuur parochie HH. Twaalf Apostelen

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor

J.G.M. Pauw, administrator

**Mevr. C.A.L.S. (Ineke) Peterse-
Giesen**, secretaris

C.H.J. (Kees) Koersvelt,
penningmeester

H.G.J. (Herman) Heuver,
portefeuille gebouwen en begraafplaatsen

H.J.B. (Huub) Winkeler, portefuille
personeels- en vrijwilligersbeleid en
portefuille communicatie

PCI - Noodhulp

Heeft u om wat voor reden dan ook hulp nodig? Neem contact op met de Parochiële Caritas Instelling (PCI)

Email: pci@12apostelen.nl
www.pci12apostelen.nl

Contactgegevens parochie HH. Twaalf Apostelen

Pastoraal Team

J.G.M. (Harry) Scheve, pastoor,
Kerkstraat 9, 7256 AR Keijenborg
e-mail: h.scheve@12apostelen.nl

Assistentie Pastoraal Team

Diaken A.J.M. (Anton) Bos

tel.: 06 44902208

e-mail: a.bos@12apostelen.nl

Diaken G.G.M. (Günther) Oude Groen

Telefonisch spreekuur voor zieken en ouderen:

dinsdag 18.30-19.30 uur, tel.: 0545 272320

e-mail: g.oudegroen@12apostelen.nl

L.M.J.F. (Laura) van de Kam

parochiemedewerker, tel.: 06 39639364

e-mail: l.vandekam@12apostelen.nl

G.J.A.M. (Gerry) Spekkink-Beunk

parochiemedewerker, tel.: 06 47153610

e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Secretariaat Parochie

**Mieke Degen, Petra Hulman
en Magda van Ommen**

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen;

tel.: 0575 711310;

dinsdag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur

e-mail: secretariaat@12apostelen.nl

Contactgegevens geloofsgemeenschappen

De contactgegevens van de geloofsgemeenschappen kunt u vinden op de betreffende locatiepagina's vanaf blz. 18.

Vertrouwenspersoon

Gerry Spekkink kan door medewerkers en vrijwilligers vertrouwelijk worden geraadpleegd bij ongewenste omgangsvormen binnen de parochie.

tel.: 06 47153610

e-mail: g.spekkink@12apostelen.nl

Pastoor Harry Scheve is herstellende van Covid-19. We wensen hem beterschap en veel sterkte bij zijn revalidatie. Onderstaand artikel schreef pastoor Scheve voor de rubriek 'Van de pastores',

Even stilstaan bij ...?

**“Zalig wie treuren,
Want zij zullen worden getroost.” (Mt 5, 4)**

Gewoon een zin uit het evangelie van Matteüs. Nou ja, niet zomaar een zin, maar een gedeelte uit de Bergrede van Jezus. We kennen dit prachtige gedeelte als de ‘Zaligsprekingen’. Het wordt altijd gelezen op het hoogfeest van Allerheiligen. De daaropvolgende dag staan we stil bij onze dierbare overledenen. Niet voor niets zijn de twee dagen aan elkaar gekoppeld. Soms zelfs zo erg, dat de accenten van Allerheiligen en Allerzielen niet meer gezien worden en dat is best jammer. Juist door de verschillen ontdek je de liturgische kracht van deze dagen.

Laten we beginnen met Allerheiligen. Ik zou haast willen beginnen met de vraag: “Wat roept deze feestdag bij u op?” Ik denk dat velen deze dag niet meer zo bewust vieren, eenvoudigweg door het feit dat alle aandacht naar Allerzielen uitgaat. Ik kan mij dat heel goed voorstellen en toch is dat ergens jammer. Allerheiligen neemt ons mee naar een eeuwenoude traditie: heiligen die een voorbeeld voor ons zijn. Ieder van ons heeft wel een speciale band met een of andere heilige. Bij de een is dat de heilige Theresia van Lisieux, bij de ander Bernadette, Franciscus, Gerardus van Majella en ga zo maar door. Er zijn ontelbaar veel heiligen. Gaan we terug naar het begin van het christendom, dan ontdekken we dat vele van hen gestorven zijn om het christelijk geloof. En velen zijn onbekend bij name. Het was paus Bonifatius IV, die in het begin van de zevende eeuw de oude Pantheontempel in Rome als kerk in gebruik nam onder de titel “Heilige Maria en alle Martelaren”. Karren vol beenderen werden verplaatst en kregen een plek onder het hoofdaltaar. Later, onder paus Gregorius IV (827 - 844), werd het vieren van de wijding van het Pantheon het feest van Allerheiligen.

Interessant aan Allerheiligen is het evangelie, het bij deze dag behorende Bijbelfragment. In het evangelie van Matteüs lezen we over de zaligsprekingen. Daarin wordt ieder van ons aangesproken, wie je ook bent. Door deze tekst mogen we ons verbonden voelen met de vele christenen die op een bijzondere wijze uiting hebben gegeven aan de woorden van Jezus. Met de zaligsprekingen voelen we dat het om ons mensen gaat. Ja, ook jij mag aangesproken worden door deze tekst. Dat is juist de kracht van Allerheiligen: verbonden zijn met degenen die voor ons een voorbeeld waren. Hierbij stilstaan brengt ons van Allerheiligen naar Allerzielen.

We gaan naar het jaar 998 toen het enorme kloostercomplex Cluny bezig was zich een unieke rol in onze kerkgeschiedenis te verwerven. Cluny werd in die tijd geleid door abt Odilo van Cluny. Hij vond het belangrijk om telkens de overledenen van het afgelopen jaar te gedenken en zo is langzamerhand een start gemaakt met het gedenken van alle overledenen. Enkele eeuwen later heeft de H. Franciscus er nog een extra accent aan gegeven. Het is goed om op Allerzielen te bidden voor al die overledenen die nog in het vagevuur zitten. De ouderen kunnen zich wellicht nog herinneren dat het op die dag in de kerk een in- en uitloop was van mensen om steeds maar te bidden voor een enkele dierbare of gewoon een overleden kennis.

De laatste tijd heeft het herdenken van onze overledenen een enorme

spurt gemaakt. Overal worden op begraafplaatsen en kerkhoven bijeenkomsten georganiseerd. Daar waar het eerst een echt rooms-katholiek gebruik was, is het nu een algemeen gedragen gebeuren. We merken dat bij het herdenken van onze overledenen er een ritueel is ontstaan binnen onze seculariserende wereld. Misschien ligt hier een uitdaging voor onze geloofsgemeenschappen om hierbij aansluiting te vinden in plaats van ons terug te trekken in de eigen kerk. Ook een ritueel kan zich ontwikkelen. We gaan niet meer voor iedere overledene afzonderlijk de kerk in en uit. Hoewel het ‘Louteringsvuur’ nooit is weggeweest in ons geloof, is de kracht van dit oude ritueel verdwenen. Onze katholieke catechismus spreekt er nog altijd over. Zo ziet u maar weer, ons geloof is niet een statisch gebeuren maar een dynamisch. Wat even weg is, kan zomaar weer terugkomen.

Wat blijft is onze welgemeende aandacht voor onze dierbaren die we nooit meer willen vergeten. Achter elke naam schuilt een verhaal. Vaak dierbare verhalen maar soms ook bittere. Ze mogen allemaal genoemd en herdacht worden. Laten we elkaar op 2 november steunen zoals Jezus het uitsprak in één van de zaligheden: “Zalig wie treuren, want zij zullen worden getroost.”

Pastoor Harry Scheve

Een parochiekoor in de dop

Wellicht heeft u tijdens de coronaperiode de vieringen vanuit de H. Johannes de Doperkerk in Zutphen digitaal en misschien zelfs live gevolgd. U heeft dan kunnen zien en horen dat sinds maart 2020 een kleine zanggroep de muzikale honneurs waarneemt. De strenge coronarichtlijnen maakten het lastig een adequaat koor op de been te brengen. Toch wilden pastoor Harry Scheve en ik geen stille missen. Al duizend jaar zijn de rooms-katholieke liturgie en de kerkmuziek twee handen op één buik, een verbintenis die al talloze plagen heeft overleefd. Zo ontstond het idee om met een klein select groepje de muziek te verzorgen. Daarbij werd gestreefd het koortje een afspiegeling te laten zijn van de gehele parochie.

In eerste instantie werden Freek Verheijen, dirigent in Borculo, en Sineke Oegema, zangeres te Zutphen en lid van het koor Capella St. Jan gevraagd zich bij dit initiatief aan te sluiten. Spoedig daarna werd ook Petra Hulman, koorzangeres en dirigent in Lochem, benaderd. Zelf woonde ik toen nog in Brummen, maar ben intussen verhuisd naar Vierakker. Met dit vocale kwartet hebben we zo'n anderhalf jaar met veel plezier en inzet de muziek verzorgd tijdens de vieringen in het eucharistisch centrum in Zutphen.

Inmiddels mogen we de teugels rond de coronamaatregelen wat laten vieren en heeft er uitbreiding plaatsgevonden. Felix van Hulsen uit Nijverdal, een

trouwe bezoeker van de vieringen in de H. Johannes de Doperkerk, Ada van den Brink, zangeres uit Vorden, en Ron Holtslag, dirigent en organist van de H. Willibrordkerk in Vierakker, hebben zich bij het koor gevoegd. Zo zie je de contouren van een parochieel koor ontstaan. Het is een goed voorbeeld van hoe er tijdens de wereldwijde coronaramp iets moois op microniveau kan ontstaan.

Omdat het koor ondanks en dankzij de coronapandemie tot stand is gekomen hanteren we (nog steeds) de naam "Coronakoor". Gaat dit koor de kiem vormen voor parochiebrede muziekprojecten? Het koor kan in de toekomst een verbindende factor vormen tussen de verschillende locaties, want

als wij zingen telt alleen de harmonie. Scheidslijnen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Zodra het kan, willen we het koor verder uitbreiden. Uiteindelijk moet het open staan voor iedere zanglustige parochiaan. De parochiebrede identiteit willen we behouden en de inzet, nu nog beperkt tot het eucharistisch centrum, zal ook parochiebreed worden.

Bent u geïnteresseerd in dit nieuwe parochiekoor? In ons parochieblad *Onderweg* houden we u op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen en parochiebrede projecten.

Joop van Goozen

VAN DE BESTUURSTAFEL

Toekomst in beeld?

Het VN-klimaatpanel heeft recent een rapport uitgebracht dat aantoont dat er maatregelen nodig zijn om een leefbare aarde te houden. Overstromingen in binnen- en buitenland en het ene hitterecord na het andere wordt verbroken. Er is verandering nodig, maar kunnen wij dat met elkaar realiseren?

Het is een stukje realisme waarbij we moeten accepteren dat er ook tegengeluiden zijn met ontkenning. Oplossingen zijn niet eenvoudig met alle voor- en nadelen plus gevolgen, maar het barst van de ideeën. Het is een uitdaging voor beleidmakers, bestuurders, regeringen, leiders et cetera om er een vervolg aan te geven.

In de bestuursvergaderingen van onze parochie gaat het ook veel over de toekomst, vaak in relatie tot de dagelijkse gang van zaken. Vanuit mijn portefeuille gaat het uiteraard ook over gebouwen. Specifieke aandacht vragen onze kerkgebouwen. Wij zullen deze niet allemaal behouden. En wat dan? In menige geloofsgemeenschap wordt er meegedacht over de toekomst van het kerkgebouw. Het staat bij iedereen nog niet prominent op de agenda. Dit is begrijpelijk, omdat het feitelijk geen leuk onderwerp is. Met mij ervaren velen het als een soort wedstrijd die wij gaan verliezen of al hebben verloren. Met somberheid is het lastig om een scherp toekomstbeeld neer te zetten. Met inspiratie en realisme naar de toekomst kijken en er naar handelen kan ons helpen om beleid te maken en ook hiervoor de beslissingen te durven nemen. Er is moed en doorzetting voor nodig. Maar het toelichten, het gesprek aangaan is zeker belangrijk.

Multifunctioneel gebruik van onze kerken is vanuit de kerkelijke wetgeving niet mogelijk. Dit kan wel zodra de kerk aan de eredienst is onttrokken, echter dan is het gebruik voor de eredienst niet meer mogelijk.

Op dit moment wordt er nagedacht over gebouwenbeleid en er zullen veranderingen komen. Het is niet meer vanzelfsprekend om elk kerkgebouw in stand te houden.

Nu de coronamaatregelen voor een belangrijk deel zijn vervallen kunnen wij ons leefpatroon weer oppakken, maar er is wel wat veranderd. Corona zal vast blijven en hopelijk vinden wij een modus om er verstandig mee om te gaan. Wat de gevolgen zijn in onze kerken moeten wij nog ervaren. Wat te denken van bijvoorbeeld het kerkbezoek? Enkele koren hebben al laten weten geen kans te zien om de draad weer op te pakken. De samenleving verandert voortdurend. Onze geloofsgemeenschappen veranderen. Kunnen wij als persoon mee in de verandering?

“Geef me de moed om te veranderen wat ik kan veranderen. Geef me de wijsheid om te accepteren wat ik niet kan veranderen. Geef me het inzicht om het verschil tussen beide te zien”

Reinhold Niebuhr

Herman Heuwer

Nog geen parochiële startviering

In het vorige nummer van *Onderweg* schreven we nog zo positief over een parochiële startviering in 2021: noteer 21 november 2021 alvast in uw agenda. Bij het artikel was een mooie foto geplaatst van de startviering in september 2019 in de H. Willibrordkerk in Steenderen. Maar helaas kan de startviering ook dit jaar niet doorgaan.

Al zijn er versoepelingen in de coronamaatregelen en al is de 1½-meterregel afgeschaft, door het bisdom is het niet toegestaan om in kerken het vigerende protocol* te wijzigen. Daarnaast leeft er vooral bij ouderen nog angst om deel te nemen aan grote bijeenkomsten.

Het parochiebestuur heeft daarom in overleg met het organiserende cluster Quintus besloten de startviering dit jaar niet te houden. Onze hoop is natuurlijk dat de startviering op niet al te lange termijn alsnog georganiseerd kan worden. Het voorbereidingscomité staat in dat geval direct klaar om alle parochianen een mooie startzondag aan te bieden.

*Namens het parochiebestuur en het cluster Quintus,
Ineke Peterse*

* Op het moment dat de beslissing genomen werd de startviering uit te stellen, waren de versoepelingen van de coronamaatregelen (pagina 6) nog niet bekend.

Ontwikkelingen parochiecentrum

In vervolg op het overleg van de Gemeente Zutphen en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) met de parochie HH. Twaalf Apostelen, heeft de RCE op 7 juli jl. een aanvulling gegeven op haar oorspronkelijke advies. Het is een uitgebreide memo waarin duidelijk wordt aangegeven dat nieuwbouw bij de kerk goed voorstelbaar is, dit mede om het huidige en oorspronkelijke gebruik zo goed mogelijk te borgen. Wel heeft de RCE bedenkingen tegen de stedenbouwkundige opvatting om de nieuwbouw als straatgevel te situeren.

Het aanvullende advies is uitgebracht aan de Gemeente Zutphen. De Gemeente Zutphen heeft laten weten dat zij zich gaat beraden hoe zij met dit advies wil of kan omgaan. Zoals eerder gemeld liggen er meerdere adviezen. Uiteraard is het spijtig om te constateren dat het huidige plan is ontworpen op basis van de randvoorwaarden die door de Gemeente Zutphen zijn geformuleerd. Deze randvoorwaarden worden in deze memo behoorlijk ter discussie gesteld.

Op dit moment is het afwachten welk besluit of welke stappen de Gemeente Zutphen zal nemen resp. zal zetten.

Caritas, dat doe je toch gewoon

Caritas en diaconie zijn in wezen de kern van ons geloof. In het artikel van pastor Joost Baneke van een paar edities terug noemt hij het liefdewerk oud papier. Elkaar helpen brengt ons als mens verder. Ook onze christelijke maatschappij is op dit soort waarden gebaseerd. Zo wordt bij de bijstandswet collectief verzameld belastinggeld verdeeld onder mensen die niet in het minimale levensonderhoud kunnen voorzien. Zij die met iets minder kunnen, zorgen ervoor dat anderen tenminste een minimum bestaan kunnen leiden. Het project 'Schuldhulpmaatje' werkt ook zo. In dit project zetten mensen zich op immateriële zin in: als iemand door omstandigheden in de problemen komt of dreigt te komen, wordt hulp geboden. Uit verschillende publicaties blijkt dat in onze moderne tijd steeds meer mensen niet meekunnen in wat de maatschappij vraagt. Ik vraag me af of zij die aan het roer staan bij het vormgeven van onze maatschappij zich afvragen of de voortdurende veranderingen in het dagelijkse leven toepasbaar zijn en door iedereen begrepen worden. Als voorbeeld het volgende. Tegenwoordig moet je voor veel zaken een smartphone hebben waarmee je via sms verificatiecodes ontvangt om toegang tot de APP's te krijgen. Als je dan geen smartphone hebt of als die smartphone net is stukgegaan en je geen geld hebt voor een nieuwe of als je het nieuwe duurdere abonnement niet kunt betalen, dan is je toegang tot het 'normale' dagelijkse leven afgesloten. Wat moet je dan?

In 2019 is er door de kerkelijke organisaties in Nederland een armoedeonderzoek gedaan. In de inleiding van de publicatie staat te lezen dat het vanzelfsprekend is dat de kerken iets doen voor de kwetsbare medemens. Dat wordt als gewoon ervaren. Dat doe je toch al eeuwen. Maar zo gewoon is het niet. Er moeten immers wel mensen zijn die dit willen en kunnen. Uit het onderzoek van 2019 blijkt dat er door de christelijke kerken bijna 41 miljoen euro aan steunverlening is uitgegeven en dat de steun in ca. 1,3 miljoen uur vrijwilligerswerk is verricht. Vanuit onze PCI dragen we ook een steentje bij. In onze laatste vergadering hebben we helaas moeten constateren dat er in de coronatijd met name vanuit de geloofsgemeenschappen op het platteland weinig aanvragen voor noodhulp zijn

gedaan. En toch zijn er voldoende redenen om aan te nemen dat er mensen zijn die het (zeer) moeilijk hadden: tijdelijke contracten werden vaak opgezegd, inkomsten vielen weg, een hypotheek of lening kon niet meer worden betaald en er was sprake van eenzaamheid. Cijfers uit het rapport geven aan dat er de afgelopen jaren een stijging is geweest van noodhulpverstrekkingen aan vluchtelingen/asielzoekers, aan alleenstaande ouders met kinderen, aan mensen met psychische problemen en aan gezinnen waarin slechts één inkomen is. Als we kijken naar waar de financiële ondersteuning voor bedoeld is, gaat het in de meeste gevallen om de kosten van levensonderhoud, voorkoming van huisuitzetting, betaling van de nutsvoorzieningen (gas, water, elektra) en ziektekosten, waaronder de zorgverzekering. In bijna 50% van de gevallen is er sprake van schuldenproblematiek en de effecten van langdurig lage inkomens. Ook de gevolgen van scheidingen moeten niet worden onderschat, zeker als er kinderen bij betrokken zijn.

Financiële ellende en armoede op tafel krijgen en bespreekbaar maken, is niet gemakkelijk. Zoals ik al scheef is het aantal aanvragen voor hulp binnen de plattelandsgemeenschappen het laatste jaar heel klein. Dat er geen problemen zijn, is te mooi om waar te zijn. Wij hebben de indruk dat men problemen minder makkelijk deelt en dat men moeilijk om hulp vraagt. Dat is niet nodig. Belangrijk is dat wij als parochianen de oren en ogen open hebben voor mensen die onze hulp nodig hebben en dat wij 'onze antenne' inzetten om armoede op te sporen. Dat geldt overigens ook voor huisartsen en andere hulpverleners. Het bestuur van de Caritas en de leden van de werkgroepen staan voor u klaar om te helpen. Wij doen dat gewoon.

Theo Venneman,
Voorzitter PCI
parochie HH. Twaalf Apostelen
www.pci12apostelen.nl
E-mail: pci@12apostelen.nl

Versoepelingen coronamaatregelen

Naar aanleiding van de coronapersconferentie van het kabinet op 14 september jl. hebben de Nederlandse bisschoppen overlegd welke versoepelingen voor de Rooms-Katholieke Kerkprovincie mogelijk zijn.

Hieronder de belangrijkste uitkomsten.

- De Nederlandse bisschoppen hebben besloten om de 1½ meter afstandsregel bij kerkbezoek los te laten, mits er in het kerkgebouw ook tijdens de viering voldoende geventileerd wordt. Vooraf opgeven en registreren is niet meer nodig. Deze versoepeling gaat in op zaterdag 25 september. Gelovigen wordt uitdrukkelijk gevraagd om rekening met elkaar te houden zowel bij het kiezen van een plaats als bij het lopen door de kerk.
- De dringende vraag om verantwoordelijkheid te nemen en thuis te blijven met klachten die kunnen wijzen op corona blijft gehandhaafd. Bezoekers van vieringen hoeven geen coronatoegangsbewijs te laten zien.

- Bij kerkgang wordt geen onderscheid gemaakt tussen mensen die wel of niet gevaccineerd zijn. Wel roepen zij bedienaren, vrijwilligers en andere gelovigen nadrukkelijk op om zich te laten vaccineren.
- Volkszang is met ingang van 25 september weer toegestaan. Ook koren mogen weer in volledige samenstelling zingen, op voorwaarde dat zij de regels van het RIVM voor koren en zangensembles volgen.
- De communie kan behalve met het eucharistisch pincet ook weer met de (vooraf gereinigde) hand worden uitgereikt. Bij de uitreiking van de communie blijft het hoestscherm gehandhaafd. De tongcommunie wordt nog niet toegestaan.

Het volledige pakket aan nieuwe maatregelen kunt u vinden op de parochiewebsite
<https://www.12apostelen.nl/index.php/2021/09/21/nederlandse-bisschoppen-laten-anderhalve-meter-regel-los-bij-voldoende-ventilatie/>

Jesus Onderweg

Maria Magdalena

De twaalf discipelen hadden een intense relatie met Jezus, vooral omdat ze blijkbaar de mogelijkheid hadden om lange tijd in zijn gezelschap te blijven. Maar zij waren zeker niet de enige discipelen en ook niet altijd de belangrijkste volgelingen. In het evangelie (Lucas:1-12) wordt gesproken over een groep van 72 die door Jezus werd uitgezonden. Waarschijnlijk zaten de twaalf discipelen daar niet bij. Bovendien waren

er veel vrouwen bij het werk van Jezus betrokken, van wie Maria Magdalena de belangrijkste lijkt te zijn. Jezus had bij haar zeven demonen uitgedreven (Lucas 8:2) en zij volgde Hem, net als de mannen. Duidelijk is dat Jezus meer vertrouwelingen had dan alleen de twaalf discipelen. Haar belangrijke rol blijkt wel uit het verhaal dat Maria Magdalena meereisde van Galilea naar Jeruzalem, waar ze getuige was van Zijn kruisiging. Zij was met een paar vrouwen de eerste die de boodschap van de opstanding van Jezus naar buiten bracht. (Maria Magdalena en andere vrouwen, die voor de groep van Jezus zorgden, waren zelfstandig en welgesteld.)

De vier evangelisten leefden in een door mannen gedomineerde maatschappij. Schrijven over vrouwen, vaak nog moediger en meer toegewijd dan mannen, bewijst dat zij een belangrijke rol speelden in de kring van Jezus' volgelingen. In sommige landen is er nog niets veranderd!

De plaats Magdala lag aan de westkust van het Meer van Galilea, even ten zuiden van Kafarnaüm en halverwege de weg naar Tiberias. De Hebreeuwse naam was Migdal, wat toren betekende, dus Magdala zal vermoedelijk zijn ontstaan rond een soort fort. De plaats stond bekend als centrum voor visverwerking met o.m. export tot aan Spanje toe. De evangelist Lucas schrijft over de vrouwen: 'De twaalf vergezelden hem, en ook enkele vrouwen die van boze geesten en ziekten genezen waren: Maria uit Magdala, bij wie zeven demonen waren uitgedreven, Johanna, de vrouw van Chusas, de rentmeester van Herodes en Susanna en nog tal van anderen, die uit eigen middelen voor hen zorgden.' (Lucas 8, 1-3)

Toch ontstond er rond het jaar 500 veel verwarring rond de persoon Maria Magdalena. Aanleiding van deze verwarring zou een preek van paus Gregorius I in Sante Clemente zijn geweest. Hij zou Maria Magdalena verwisseld hebben met Maria van Bethanië en met een boetvaardige zondares (vrouw van lichte zeden) uit het evangelie van Lucas. Door deze persoonsverwisselingen werd Maria Magdalena in legendes en kunstwerken vaak voorgesteld als een van deze vrouwen. In de Oosterse kerktraditie heeft deze persoonsverwisseling zich niet voorgedaan. In deel 2 van dit artikel zal de belangrijke plaats van Maria Magdalena in onze kerk verder worden toegelicht. In het museum Catharijneconvent in Utrecht is een tentoonstelling gaande over de persoon van Maria Magdalena.

Zie het artikel op pagina 10 van dit nummer van *Onderweg*.

Huub Winkeler

JIJ?

Met de ongebruikelijke kop JIJ? wil het parochiebestuur nog eens benadrukken dat we op zoek zijn naar nieuwe bestuursleden. In nummer 5 van de *Onderweg* heeft het bestuur een oproep gedaan om kandidaten te vinden voor een bestuursfunctie in onze parochie. Er hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden met mogelijke kandidaat bestuurders. Helaas heeft dat nog niet tot een definitief resultaat geleid. Vandaar de wat ongebruikelijke oproep met 'JIJ?'. Bij de start van de parochie HH. Twaalf Apostelen in 2010 is afgesproken om in artikelen en andere publicaties niet de U-vorm te gebruiken, maar parochianen met jij aan te spreken. De oproep voor nieuwe bestuursleden herhalen we in dit nummer van de *Onderweg* door nogmaals een beroep op jou te doen. Ineke Peters en Huub Winkeler zijn graag bereid meer informatie te verstrekken over een functie in het parochiebestuur. Misschien iets voor jou?

Nieuwe leden voor het parochiebestuur!

Het parochiebestuur bestaat op dit moment, naast Hans Pauw als administrator, uit nog vier leden.

- Wij zoeken een nieuwe vicevoorzitter die met gevoel van menselijke verhoudingen en organisatorische vaardigheden het parochiebestuur weer compleet wil maken. Man/vrouw die samen met het bestuur de vele processen gaat begeleiden om onze parochie ook in de toekomst nieuw elan te geven.
- Om voldoende ruimte te hebben nieuwe bestuursleden in te werken, willen we het parochiebestuur in het voorjaar van 2022 graag met twee of drie nieuwe leden versterkt hebben. Het gaat om de portefeuilles 'gebouwen', 'personeels- & vrijwilligersbeleid' en 'communicatie'. Het zou prettig zijn als deze vacatures nog dit jaar ingevuld kunnen worden.

Voor informatie over deze vacatures kunt u terecht bij Huub Winkeler (bestuurslid personeel- en vrijwilligersbeleid) en Ineke Peterse (secretaris). Huub Winkeler kunt u bereiken via e-mail h.winkeler@hetnet.nl of telefoon 06 – 537 098 93 en Ineke Peterse via e-mail ineke.peterse@gmail.com of telefoon 06 – 230 270 39.

Ludgersymposium

Ludger in de Achterhoek

Er zijn plekken in Nederland en Duitsland die herinneren aan de vroeg Middeleeuwse geschiedenis van Ludger (742 - 809). Vierakker - Wichmond is zo'n plek, evenals het Ludgermonument aan de IJssel bij Den Elter. Daar stond eerder een voor het jaar 800 door Ludger gesticht kerkje, maar doordat de IJssel een grotere bocht nam, verdween dat. Bouwstenen en kloostermoppen daarvan zijn bewaard gebleven. De kerk heeft toen een plaats in Vierakker gekregen. Het is de huidige Willibrordkerk. In de kerk is een heel zeldzame relik van Ludger aanwezig. En de tuin links voor de kerk is ingericht als Ludgertuin. Hier is heel veel informatie over het leven van Ludger te vinden, vaak op een ludieke manier weergegeven. In de tuin staat ook een historisch Ludgermonument afkomstig van de vroegere Ludgeruskweekschool in Hilversum.

Ludgermonument aan de IJssel bij Den Elter.

Eerste bisschop van Münster

Karel de Grote had het grote Saksenland in acht bisdommen ingedeeld. Eén van die bisdommen was Münster. De naam Münster komt van het Latijnse monasterium, dat klooster betekent. Het jaar 793 geldt als het officiële stichtingsjaar van Münster. In opdracht van Karel de Grote richtte de Friese

Reliek van Ludgerus in de Willibrordkerk in Vierakker.

prediker Ludger op de Horsteburg een klooster op. Op 30 maart 805 werd Münster tot bisdom verheven. Ludger werd door aartsbisschop Hildebold van Keulen benoemd tot de eerste bisschop van Münster.

Tot in het begin van de 19e eeuw strekte het gezag van de bisschop van Münster zich ook uit over de Gelderse graafschap Zutphen. Tot aan het einde van het vorstbisdom in 1802 voerde de bisschop van Münster daarbij de titel van heer te Borculo, ook al was de heerlijkheid Borculo tijdens de Tachtigjarige Oorlog aan de macht van de bisschop onttrokken. Vorstbisschop Bernhard von Galen ("Bommen Berend") probeerde in zijn ambtsperiode van 1650 tot zijn dood in 1678 tweemaal tevergeefs het gebied voor het bisdom te herwinnen. Pas in 1821 werden de diocesgrenzen gelijkgesteld aan de politieke grenzen, waarna de gehele Achterhoek onder het bisdom Utrecht kwam te vallen.

Ludger stierf in 809 in Billerbeck, een stadje ten westen van Münster. Hij werd begraven in Werden bij Essen nabij het klooster dat hij daar aan de Ruhr had gesticht.

Symposium en Glossy

Op vrijdag 22 oktober 2021 is er in het Ludgercollege in Doetinchem een Ludgersymposium. Er verschijnt dan ook een Ludgerglossy. Op het symposium, dat wordt aanbevolen door prominente personen zoals bisschop Gerard de Korte, komt 'De Heliand', het oud Saksische epos aan de orde. In dit epos worden de vier

evangelien in de context van de leefwereld van de Saksen verteld. Ook plekken die herinneren aan de zendeling Ludger en zijn wijze van missionering krijgen de aandacht. Verder komen vragen als "Wat doen we met de religieuze kunst van kerken die een herbestemming krijgen?", "Wat verliezen wij bij die kaalslag aan cultuur?", "Wat is de betekenis van die eerste kersteningsperiode voor het hele Euregiogebied?" en "Zijn er nog relikten in ons doen en laten aan te wijzen waarvan men zegt dat die bij de Achterhoekse-Westfaalse mentaliteit horen?" aan de orde.

Het symposium is beslist geen evangelisatie, maar een stilstaan bij een boeiende periode uit onze culturele geschiedenis. De vroege middeleeuwen zijn voor ons gebied vaak nog duister. Het symposium en de glossy werpen licht op de periode van de bode Ludger, een vreemdeling, trekker en pionier. Zij bieden ook een kans op reflectie over onze eigen plek in de cultuurgeschiedenis. De toegang, inclusief lunch, is gratis. Wel dient u zich via de website www.ludgerkring.nl aan te melden. In de glossy zijn rondom Ludger allerlei hedendaagse culturele aspecten geweest, van de Zwarte Cross tot en met het Ludgerpad en van de Heliand tot en met onze relaties met het Duitse deel van de Euregio. Zelfs Herman Finkers laat zijn licht schijnen!

Ludgerbeeld afkomstig van de Ludgeruskweekschool in Hilversum.

Hannie Ankersmit 'Zo lang ik kan, ga ik door'

Als we eind november het nieuwe liturgisch jaar ingaan, gaat *Onderweg* alweer zijn 10e jaargang in. In al die jaren waren er op de achtergrond tientallen mensen bezig om samen met de redactie het blad elke keer weer tot stand te laten komen. Het zijn vooral de mensen die de locatiepagina's van de verschillende geloofsgemeenschappen verzorgen. Een van die mensen is Hannie Ankersmit uit Keijsburg, zij is vanaf het begin betrokken geweest bij *Onderweg*. Een mooie gelegenheid dus om haar eens te interviewen.

Hannie woont met haar man Gerard in het buitengebied van Keijsburg. Hun mooi verbouwde boerderij staat op enige afstand van de openbare weg, een pad met aan beide kanten weiland leidt er naartoe. Hannie staat me al op te wachten als ik op maandagmiddag 13 september het erf oprij. De zon schijnt weliswaar, maar het is net te fris om buiten te zitten. We nemen plaats aan de keukentafel. 'Koffie?' 'Ja, graag!' Na een inleidend praatje vertelt Hannie hoe ze in het kerkelijk werk verzeild is geraakt. 'Eind jaren 70 werd de Keijsburgse parochie door de toenmalige pastoor Van Zanten opgedeeld in wel 25 wijken. Mij werd gevraagd of ik wijkvertegenwoordiger wilde worden. Zo rolde ik er eigenlijk in. Als wijkvertegenwoordiger nam ik deel aan parochievergaderingen. Een tijd later vroeg pastoor Van Zanten me of ik zitting wilde nemen in het parochiebestuur. En toen ik daar eenmaal inzat werd mij gevraagd of ik het notuleren en ander secretariael werk voor mijn rekening wilde nemen. Van het één kwam het ander! In diezelfde tijd, begin jaren 90, kwam het eerste parochieblaadje hier in Keijsburg tot stand. Dat blaadje

heette de *Kleine Klepper*. Het was niet meer dan een A-viertje, een inlegvel in het dorpsblad *de Klepper*. Een paar jaar later werd er serieuzer werk gemaakt van het parochieblad. Het werd een echt parochieblad. Voor de naam die het nieuwe blad zou krijgen werd een prijsvraag uitgeschreven. Er waren, geloof ik, twee anderen die dezelfde naam als ik hadden bedacht: de *Sint Jansbode*. Onder die naam zou het blad tot 2011 verschijnen.'

'En wat was de prijs?' vraag ik. 'Haha! Dat weet ik eigenlijk niet meer, maar ik vond het allang mooi dat ik medebedenker was van de naam!'

Hannie vertelt verder: 'In die tijd hadden we nog geen internet, dus was het maken van zo'n parochieblad allemaal nog handwerk. De verschillende werkgroepen leverden hun stukjes in en dan was het overtypen, plaatjes zoeken en plakken. Ik deed dat werk samen met Map Lankhorst. Om het blad vol te krijgen gebruikten we ook regelmatig stukjes uit het bisdomblad. Met Kerstmis maakten we een extra dik nummer. *De St. Jansbode* verscheen 11 keer per jaar.'

We springen van het ene naar het andere onderwerp. 'Rond 2005,' vertelt Hannie, 'toen ik uit de parochieraad was, ben ik begonnen met het secretariaatswerk. Dat houdt vooral in dat je de misintenties en het doop- en overlijdensboek bijhoudt. Daarnaast maak ik uitnodigingen en de herinneringskaarten voor Allerzielen. Ook zorg ik ervoor dat de berichten uit Zutphen worden verspreid. Nadat in 2011 alle parochiebladen fuseerden en verder gingen onder de naam *Onderweg* ben ik de locatiepagina van Keijsburg gaan verzorgen. Ook op de website van de parochie houd ik de locatiepagina van Keijsburg bij.'

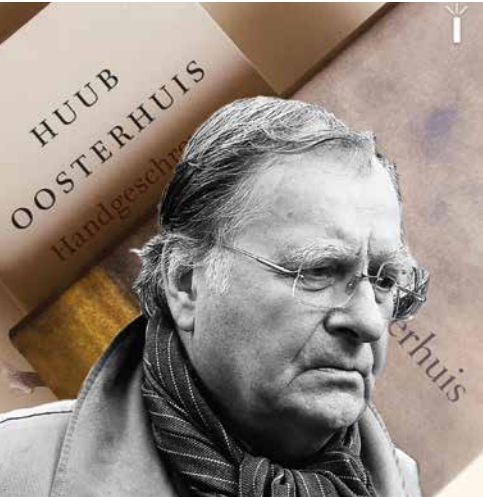
Gerard komt er ook bijzitten. Hij luistert en praat ook wat mee. Hannie schenkt nog eens koffie in en we komen te spreken over haar persoonlijke leven. 'Ik ben geboren in Doetinchem. Mijn vader had daar een kuikenbroederij. We hoorden bij de parochie van de Onze-Lieve-Vrouwe-ten-Hemelopnemingskerk. Ik

kan trouwens niet zeggen dat ik uit een erg streng katholiek nest kom. Na de lagere school ging ik naar de Mulo. Mijn eerste baan was bij uitgeverij Bruil in Doetinchem, ik deed daar administratief werk. Toen ik 17 was, verhuisden we naar Hengelo. Mijn baan bij Bruil was ineens ver weg. Na een tijdje ben ik weer dichterbij gaan werken. Ik kwam in dienst bij de HCI waar ik ook administratief werk deed. In 1972 ben ik getrouwd met Gerard en zijn we hier aan de Uilenesterstraat gaan wonen. Onze dochter en zoon werden een paar jaar later geboren. Toen ik moeder werd ben ik gestopt bij de HCI. Maar niet met werken. Want naast mijn kerkelijk vrijwilligerswerk deed ik ook meer dan 40 jaar het secretariaat van de *Bosruiters*, de Keijsburgse ruitersclub. Ik heb namelijk ook lang paardgereden. In 2008 heb ik een onderscheiding ontvangen voor mijn werk bij de *Bosruiters*. Met gepaste trots wijst Hannie op de ingelijste schriftelijke verklaring van de Koninklijke onderscheiding, *Lid van de Orde van Oranje-Nassau*, die aan de muur hangt. Ze loopt naar de kast en haalt het Koninklijke lintje zelf nu uit een doosje. 'Ik kreeg het voor mijn jarenlange werk bij de *Bosruiters* maar ook voor mijn kerkelijke activiteiten,' zegt ze.

'Wat drijft je om al dit vrijwilligerswerk te doen,' vraag ik. 'Ik denk dat het voor een groot gedeelte plichtsbesef is. Het is natuurlijk niet zo dat ik er altijd even veel zin in heb. Maar ik voel me geroepen om het te doen. Ik heb trouwens nog niet eens gezegd dat ik ook een kerkbalanswijk heb. Ja, ik ben meer van de praktische zaken, denk ik. Het geeft me ook afleiding en voldoening, en ik heb er ook een hoop van geleerd. Zo lang ik kan, ga ik door!' Ik wijs Hannie erop dat ik nog graag een paar foto's van haar maak voor bij het artikel. Liefst twee met een verschillende achtergrond. Hannie heeft wel een idee voor de tweede foto. Ze neemt me mee naar de paardenstal, waar Edelman staat. Ze mag zelf dan wel geen paard meer rijden - dat laat ze over aan haar dochter en twee kleindochters - maar liefde voor paarden heeft ze nog altijd wel! 'Edelman, mooie naam, hè!' lacht ze, terwijl ik een aantal plaatjes schiet. Dan nemen we afscheid. Het was een fijn en gemoedelijke gesprek met een harde werker op de achtergrond. De parels waarvan de kerk het moet hebben.

Hans Limbeek

Een avond met Huub Oosterhuis

In het vorige nummer van *Onderweg* heeft u misschien al gelezen dat maandagavond 25 oktober a.s. Huub Oosterhuis en de componist Antoine Oomen met zijn dochter Heleen, in de Gudulakerk in Lochem komt. We zijn heel blij dat Huub Oosterhuis op 25 oktober onze gast zal zijn. Na een kennismaking zal hij ons kort vertellen wat hem na aan het hart ligt. ‘En

toch!’ en ‘Liefde doen’ zijn kerngedachten van hem. Aan de piano begeleid door Antoine Oomen, componist van veel melodieën van liederen van Huub Oosterhuis, waaronder ‘Licht dat ons aanstoot in de morgen’, zullen wij enkele liederen van hem zingen. Verder zullen Huub Oosterhuis (spreekstem), Antoine Oomen (piano), Heleen Oomen en Mark Walter (zang) deze avond de ‘Abrahamcyclus’ uitvoeren.

De ‘Abrahamcyclus’, door Huub Oosterhuis en Antoine Oomen samen geschreven, bestaat uit tien gedichten over Abraham, Isaak, Ismaël, Sara en Hagar, en is door Antoine Oomen op muziek gezet voor twee zangstemmen, spreekstem en piano. De ‘Abrahamcyclus’ is nog maar twee keer eerder uitgevoerd, een keer in de St. Bavokerk in Haarlem en een keer in de Elisabethkapel van Ekklesia de Zijp in Arnhem.

Voor deze mooie en beslist zeer bijzondere avond, die u niet mag missen, is iedereen van harte welkom! Kom dus 25 oktober naar de Grote of Sint Gudulakerk, Markt 1 in Lochem. De avond begint om 20.00 uur precies. Wij vragen u om ruim op tijd in de kerk aanwezig te zijn. Onder het napraten na afloop is er voor iedereen een glaasje wijn of fris. De toegang is gratis! Het is wel wenselijk dat u aan het einde van de avond bij de uitgangscollecte aan de kosten van de avond bijdraagt. Neemt u daarvoor contant geld mee? Wij verheugen ons op een onvergetelijke avond.

De meest actuele informatie over de ‘Avond met Huub Oosterhuis’ vindt u op de website van de Protestantse Gemeente Lochem (www.kerklochem.nl). Kijk vooral vlak voor 25 oktober op deze site voor het laatste nieuws. In verband met Covid-19 kunnen er immers op het laatste moment aanpassingen en/of beperkingen zijn.

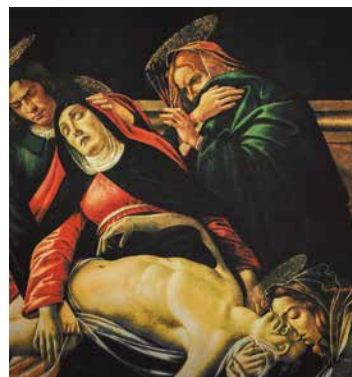
Voor meer informatie kunt u terecht bij Wim Boelens, contactpersoon Protestantse Gemeente Lochem, telefoon 0575 – 491 123; e-mail wjboelens@boelens.net.

Gerrit te Vaarwerk

Tentoonstelling ‘Maria Magdalena’

Na jarenlange voorbereiding zou op 19 februari 2021 in Utrecht de langverwachte tentoonstelling ‘Maria Magdalena’ openen in Museum Catharijneconvent. Vanwege de aanhoudende effecten van de coronapandemie werd de opening verzet naar 25 juni 2021. De expositie blijft te zien tot en met 9 januari 2022, een en ander uiteraard onder voorbehoud van de actueel geldende coronamaatregelen.

“Indringend, overpeinzend, uitdagend, schuldbevestigend, uitnodigend: de blik van Maria Magdalena kent veel verschijningsvormen waarachter een groot aantal verhalen schuilgaan. Ze zalft, verleidt, huilt, bidt, verkondigt, bekeert en verricht wonderen,”

aldus het museum over deze expositie. De bezoeker ontmoet Maria Magdalena op schilderijen, beelden en foto’s. Al eeuwenlang laten kunstenaars zich door haar inspireren. Van anonieme middeleeuwse meesters tot Marlene Dumas en David LaChapelle. De oudste verbeelding die te zien is tijdens de expositie komt uit de eigen collectie van Museum Catharijneconvent en dateert uit de late elfde eeuw.

Museum Catharijneconvent is te vinden aan de Lange Nieuwstraat 38 in Utrecht. Indien de coronamaatregelen dat noodzakelijk maken, dient u vooraf te reserveren. Voor meer informatie over deze bijzondere tentoonstelling (openingstijden, toegangsprijzen, reserveringen, enzovoort) kunt u terecht bij www.catharijneconvent.nl.

Gedicht bij Allerzielen

Ida Gerhardt (1905-1997) was een vooraanstaande Nederlandse dichteres. In haar poëzie behandelt ze thema's als de spanningen van een ongelukkige jeugd, hypocrisie, en de teloorgang van het Hollandse landschap. Ze was ook een religieuze vrouw, maar tegelijkertijd bekritiseerde ze het benepen calvinisme.

Ze werkte lang in het onderwijs, doceerde in o.a. Groningen en Kampen, maar in 1963 werd ze voor dit werk afgekeurd. Ze vond echter een nieuwe roeping: het vertalen van psalmen uit het Hebreeuws. Daarvoor volgde ze eerst een studie Hebreeuws, waarvoor ze cum laude afstudeerde. In 1966 schreef Ida Gerhardt het gedicht

De Gestorvene, waarin zij uitdrukking geeft aan het gemis van een geliefde overledene en aan het intense verlangen om die gestorven dierbare terug te zien. Een gedicht dat een gevoel verwoordt dat heel herkenbaar zal zijn voor velen. Een gedicht ook dat bij uitstek uitdrukt wat wij met Allerzielen kunnen voelen en ervaren.

De gestorvene

*Zeven maal om de aarde te gaan,
als het zou moeten op handen en voeten;
zeven maal, om die ene te groeten
die daar lachend te wachten zou staan.
Zeven maal om de aarde te gaan.
Zeven maal over de zeeën te gaan,
schraal in de kleren, wat zou het mij deren,
kon uit de dood ik die ene doen keren.
Zeven maal over de zeeën te gaan –
zeven maal om met zijn tweeën te staan.*

In de loop der tijd rees haar bekendheid als dichteres. Dit had ze mede te danken aan goede kritieken van de bekende literatuurkenner Kees Fens. Ze ontving verschillende prijzen voor haar dichtwerk. Zo kreeg zij in 1979 de prestigieuze P.C. Hooft-prijs toegekend voor haar hele oeuvre.

Saillant detail: op het eind van haar leven verhuisde ze naar de Achterhoek

en kwam in Warnsveld te wonen. In Zutphen is in de wijk Leesten een singel naar haar genoemd. Daarbij heeft ze zelf een boompje geplant in de grond van wat vroeger Warnsveld was. Op de IJsselkade in Zutphen staat een standbeeld van haar, gemaakt door Herma Schellingerhoudt en in 2018 onthuld door burgemeester Vermeulen.

Hans Limbeek

KORT ONDERWEG

Bedevaardreis naar Lourdes in 2022

De werkgroep 'Lourdesreis' van onze parochie heeft begin september overlegd of en hoe we in 2022 weer een pelgrimsreis naar Lourdes kunnen organiseren. Door de coronaperikelen kwam de reis dit jaar te vervallen. De verwachting is dat de bedevaart in mei of eind september 2022 toch weer van start zal kunnen gaan. Definitieve data zijn nog niet bekend, maar de intentie is om de reisdata gelijk te laten lopen met de schoolvakanties in het voor- en najaar van 2022. Verschillende parochianen hebben ons gevraagd daarmee rekening te houden, ook omdat de voor september 2020 geplande reis vanwege de data al een familiebedevaart genoemd werd. In nummer 1 van jaargang 10 van *Onderweg* hopen we het reisprogramma voor mei of september te kunnen presenteren. Opgeven voor deze nog te plannen familiebedevaartreis naar Lourdes kan nu al (zonder verplichting) bij Paulien van de Vaart (e-mail: paulien0908@live.nl) of Huub Winkeler (telefoon: 06-537 098 93). Bij hen kunt u ook terecht voor verdere informatie.

Actie Kerkbalans 2022

Medio oktober zullen vrijwilligers in onze parochie bij elkaar komen om de Actie Kerkbalans 2022 voor te bereiden. Door de coronapandemie is dit overleg vorig jaar uitsluitend digitaal gebeurd. Tijdens de bijeenkomst in oktober wordt onder andere een bij onze parochie passend thema bepaald. Ook wordt teruggekeken hoe de actie in 2021 is verlopen. Vragen als "Was de tijd van voorbereiding voldoende?", "Hoe is de opbrengst per geloofsgemeenschap geweest?" en "Op welke punten kunnen we ons verbeteren?" komen aan de orde. Het is voor vrijwilligers altijd een hele operatie om de informatie op het juiste moment bij iedereen in de bus te krijgen. In het volgende nummer van *Onderweg* wordt de Actie Kerkbalans 2022 uitgebreid beschreven.

Waargebeurd

Met een aantal mensen zitten we een vrijdagmiddag in de H. Johannes de Doperkerk in Zutphen ter aanbidding van het Allerheiligste dat in de monstrans staat uitgesteld. Af en toe dringt er wat rumoer van de straat door. Mensen kunnen binnenlopen; soms zijn er toeristen bij die de oude binnenstad bezoeken. Ik kijk naar het Mysterie van ons geloof en schrijf enkele versregels in het schrift dat ik altijd in mijn handtas bij me heb. Na drie kwartier sluit de diaken af met een gebed van lofprijzing. Zingen mogen we nog niet in verband met corona. Voorheen openden we met het Adoro Te en besloten we met het Tantum Ergo.

De zijdeuren gaan open om iemand in een rolstoel uit te laten. Ik loop naar een bekende om even iets te bespreken. Mijn handtas en rugzak laat ik in de kerkbank staan. Er wordt gezegd dat de deuren gesloten gaan worden. Ik wil mijn tassen pakken. Hè, nergens te zien. Hoe kan dat nu? Dan zegt de missiezuster met wie ik stond te praten, dat zij een glimp van een rode trui zag die zich snel uit de voeten maakte.

Daar sta ik. Zonder handtas met alles erop en erin. Mijn pinpas en alle andere pasjes, de Ov-kaart, mijn fietssleutel, huissleutel, dierbare foto's. Mijn portemonnee. Toevallig was die leeg want ik kon niet eens een kaars opsteken. Wat te doen? We kijken om ons heen. Een rode trui? Vlakbij is een coffeeshop. Op mijn gevoel loop ik er heen. Is het de associatie met mensen die blowen en snel geld nodig hebben? Op de stoep van de shop zit een vriendelijke man. Hij glimlacht en zegt dat de shop over een half uur open gaat. O. Ik vertel hem wat er gebeurd is. Hij biedt aan de politie te bellen. Zat er soms een smartphone in mijn tas? Nee gelukkig; alleen een simpel mobieltje.

Korte tijd later arriveert er een indrukwekkende gehelmde agent op een gigantische motor. Een vriendelijke man die kalm mijn gegevens noteert en adviseert om mijn pinpas zo snel mogelijk

te laten blokkeren. Ook raadt hij me aan om de afvalbakken en de plantsoenen te inspecteren want daar worden tassen vaak in gekieperd als ze van het bruikbare ontdaan zijn. Inmiddels heeft zich een kring belangstellenden om ons heen gevormd. De bakker aan de overkant komt naderbij. Zijn hond kwispelstaart enthousiast, altijd leuk, reuring in de straat! Ik loer in een afvalbak en krijg van de zenuwen de slappe lach.

De leidster van onze gebedsgroep zoekt mee en raadt aan om voor de dader te bidden. Zelf heeft ze daardoor onlangs haar gestolen fiets teruggekregen. Ook is ze, meteen toen we de diefstal van mijn tassen ontdekten, naar het tabernakel gesnel en heeft Jezus dringend om hulp gevraagd. De klanten van de coffeeshop luisteren belangstellend mee naar haar spontane, onbevangen getuigenis. Terwijl de zuster en ik ons naar de ING bank reppen, loopt een medewerker van de shop met ons groepslid mee naar de sacristie om mijn elektrische fiets binnen te zetten: een hele sjouw die hij opgewekt verricht.

Die avond word ik gebeld door iemand die in de buurt van de kerk woont en twee tassen met inhoud achter haar huis zag staan. Ik ijl er naar toe. Op het aangegeven adres doet een jonge vrouw open en overhandigt mij de tassen. Aan de inhoud ontbreekt niets, behalve een strookje met tien postzegels. Dolblij bedank ik haar hartelijk. En inwendig Jezus. Wat bijzonder! Hij heeft ons gebed verhoord! We worden verwend! Zegen de onbekende dader alstublieft! Sindsdien bid ik van tijd tot tijd voor hem. Dat ook hij door God verwend mag worden!

Louise Leneman

Bezinnend op weg naar Kerst

Een klein lichtje kan zoveel betekenen als het te donker wordt om je heen.

Een moment van bezinning schiet er in onze hectische tijd vaak bij in. Even stilvallen om een beeld, een woord, een gedachte op je in te laten werken kan je helpen je eigen innerlijk te verrijken, je zoektocht in geloof te verdiepen. Het kan je ook rust geven, je inspireren om je leven meer kleur te geven.

In de adventstijd, van 28 november 2021 tot en met 6 januari 2022, willen wij, Marga Engelage en Eveline Struijk, u via de mail elke dag een gedachte, beeld, lied of inspirerende tekst aanreiken. Marga Engelage is voormalig pastoraal werker van de parochie HH. Twaalf Apostelen en Eveline Struijk is predikant van de protestantse gemeente Eibergen-Rekken.

Wilt u deze mails ontvangen? Geef u dan op via www.pkneibergen-rekken.nl of www.12apostelen.nl. Door op de betreffende link te klikken, vindt u het opgaveformulier. Na aanmelding ontvangt u elke dag een bezinningsmail in uw postvak. Als u afgelopen voorjaar ook de bezinningsmails op weg naar Pasen heeft ontvangen en uw e-mailadres is hetzelfde gebleven, hoeft u zich niet opnieuw aan te melden. Eind november krijgt u dan vanzelf weer bericht van ons. Heeft u geen computer en/of e-mailadres, maar wilt u wel deze bezinnende teksten ontvangen, dan kunt misschien uw zoon, dochter of vriend(in) vragen de mail te ontvangen en voor u te printen. Wilt u bij aanmelding dan zowel uw eigen naam en woonplaats doorgeven alsook het e-mailadres waarnaar we de mail moeten sturen?

Wij zien uit naar jullie aanmeldingen!

Een hartelijke en inspirerende groet van pastoraal werker Marga Engelage en ds. Eveline Struijk

Doopvieringen

Vanwege de coronamaatregelen wordt er niet gedoopt in een reguliere viering en worden er geen doopvieringen met meerdere dopelingen gepland.

Aanvragen worden per doop in behandeling genomen.

U kunt uw kind per e-mail aanmelden bij het parochiesecretariaat: secretariaat@12apostelen.nl

Aanbidding H. Sacrament en biechtgelegenheid

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, iedere vrijdag 15.00-15.45 uur Biechtgelegenheid op eerste vrijdag van de maand.

Vieren via internet

U kunt de vieringen beluisteren via het internet: www.12apostelen.nl. Klikken op het groene blok 'Vieringen'.

Vervolgens klikken op het icoontje 'wereldbol met koptelefoon'.

Beeldopname in Zutphen

Voor een viering met beeld en geluid, kiest u voor 'kerkdienstgemist Zutphen'. Op zondagmorgen kunt u om 10.00 uur direct meekijken door op de >-toets in het midden van de cirkel in de afbeelding te drukken.

Wilt u een oudere opname bekijken, dan klikt u in de kalender bij de gewenste datum op 'opname' en vervolgens op 'Naar video opname'.

Vieren in coronatijd

Naar aanleiding van de coronapersconferentie van het kabinet op 14 september jl. hebben de Nederlandse bisschoppen overlegd welke versoepelingen voor de Rooms-Katholiek kerkprovincie mogelijk zijn. Zie het artikel op pagina 6.

Vieringen in verzorgingshuizen

Vorden: Wehmerhof, Weeksluiting om de week om 19.00 uur: 15 en 29 okt.; 12 en 26 nov.

Zutphen: IJsselflat, elke 2e dinsdag van de maand, 10.00 uur.

Vieringen door de week

Baak: H. Martinuskerk, elke 3e dinsdag van de maand, 19.00 uur.

Drempt: H. Willibrordkerk, vr.

5 nov. 10.00 uur Eucharistieviering

Lochem: elke 1e donderdag van de maand, 10.00 uur.

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, elke woensdag, 9.30 uur

Rozenkrans bidden

Borculo: O.L.V. Tenhemelopnemingkerk, elke woensdag om 10.15 uur.

Brummen: Andreashuis, elke maandag in oktober om 19.00 uur

Joppe: O.L.V. Tenhemelopnemingkerk, elke woensdag in oktober om 19.00 uur.

Zutphen: H. Johannes de Doperkerk, elke dinsdag in oktober om 19.00 uur.

ParochiePost

ParochiePost is de digitale nieuwsbrief van de parochie HH. Twaalf Apostelen. In deze nieuwsbrief vindt u korte berichten die via een link op de website verder gelezen kunnen worden. *ParochiePost* verschijnt minimaal eens per twee weken of zoveel vaker als nodig is.

Wilt u ook *ParochiePost* ontvangen?

Stuur dan een mailbericht naar communicatie@12apostelen.nl

Lezingen in de weekendvieringen

Datum	Eerste Lezing	Tweede Lezing	Evangelie
10 okt.	Wijsh. 7,7-11	Hebr. 4,12-13	Mc. 10,17-30
17 okt.	Jes. 53,10-11	Hebr. 4,14-16	Mc. 10,35-45
24 okt.	Jer. 31,7-9	Hebr. 5,1-6	Mc. 10,46-52
31 okt.	Deut. 6,2-6	Hebr. 7,23-28	Mc. 12,28b-34
1 nov.	Apok. 7,2-4.9-14	1 Joh. 3,1-3	Mt. 5,1-12a
2 nov.	Klaagl. 3,17-26	Rom. 5,5-11	Joh. 14,1-6
7 nov.	Jesaja 52,7-10	Hebr. 13,7-9a.15-17	Mc. 16,15-20 of Mt. 28,16-20
14 nov.	Dan. 12,1-3	Hebr. 10,11-14.18	Mc. 13,24-32
21 nov.	Dan. 7,13-14	Apok. 1,5-8	Joh. 18,33b-37

DAG	ZUTPHEN	BRUMMEN	JOPPE	LOCHEM	VORDEN	BORCULO	RUURLO
za 09/10	17.00 uur Effata viering	Vieringen in het Andreashuis	19.00 uur Eucharistie F. Zandbelt				19.00 uur gebedsviering werkgroep
zo 10/10 28e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo. 13 okt. 9.30 u. samenkomst werkgroep		10.00 uur gebedsviering werkgroep	geen viering	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	
za 16/10							
zo 17/10 29e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo. 20 okt. 9.30 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur WCV G. Spekkink	9.30 uur EHC kinderen uit Joppe, Lochem, Vorden, Zutphen F. Zandbelt	geen viering	geen viering
za 23/10						19.00 uur gebedsviering werkgroep	
zo 24/10 Wereldmissie- dag; 30e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	wo. 27 okt. 9.30 u. samenkomst werkgroep	10.00 uur WCV W. Matti	10.00 uur Oec.viering werkgroep	geen viering		10.00 uur gebedsviering werkgroep
za 30/10							
zo 31/10 31e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	wo. 3 nov. 9.30 u. samenkomst werkgroep	geen viering	10.00 uur Familieviering werkgroep	9.30 uur samenkomst parochiezaal	geen viering	geen viering
ma 01/11 Allerheiligen	19.00 uur Eucharistie J. Baneke						
di 02/11 Allerzielen	19.00 uur Allerzielen L. van de Kam	OUDE KERK 19.00 u. Allerzielen A. Bos	19.00 uur Allerzielen F. Zandbelt	19.00 uur Allerzielen werkgroep	19.00 uur Allerzielen werkgroep	19.00 uur Allerzielen werkgroep	19.00 uur Allerzielen werkgroep
za 06/11							
zo 07/11 H. Willibrord	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo.10 nov. 9.30 uur WCV A. Bos	10.00 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	9.30 uur gebedsviering werkgroep	geen viering	10.00 uur gebedsviering werkgroep
za 13/11	17.00 uur Effata viering		19.00 uur WCV G. Oude Groen			19.00 uur gebedsviering werkgroep	
zo 14/11 33e zondag door het jaar	10.00 uur Eucharistie H. Scheve T. ten Bruin	wo. 17 nov. 9.30 uur samenkomst werkgroep		10.00 uur WCV A. Bos	geen viering		10.00 uur WCV G. Spekkink
za 20/11			19.00 uur WCV T. ten Bruin				19.00 uur Ceciliafeest J. Baneke
zo 21/11 Christus Koning	10.00 uur Eucharistie J. Baneke	wo. 24 nov. 9.30 u. gebedsviering werkgroep		10.00 uur gebedsviering werkgroep	9.30 uur Cecliafeest F. Zandbelt	geen viering	
za 27/11							
In alle vieringen aandacht voor de Adventsactie							
zo 28/11 1e zondag Advent	10.00 uur Eucharistie F. Zandbelt 16.30 uur Vesper Greg. Getijdenkoor	wo. 1 dec. 9.30 uur WCV A. Bos	10.00 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur Familieviering werkgroep	9.30 uur samenkomst parochiezaal	10.00 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur Oec. Viering werkgroep

LEGENDA:

Euch.: Eucharistieviering

WD: Woorddienst

EHC: Eerste H. Communieviering

WCV: Woord- en Communieviering

Oec.viering: Oecumenische viering

HENGELO	KEIJENBORG	BAAK	DREMPT	OLBURGEN	STEENDEREN	VIERAKKER	DAG
						17.00 uur WCV A. Bos	za 09/10
geen viering	10.00 uur WCV A. Bos		geen viering	geen viering	geen viering		zo 10/10 28e zondag door het jaar
					19.00 uur WCV G. Spekkink		za 16/10
9.30 uur WCV T. ten Bruin	10.00 uur Eucharistie H. Scheve	di. 19 okt. 19.00 uur WCV T. ten Bruin	10.00 uur Oec.viering G. Oude Groen	9.30 uur gebedsviering werkgroep		10.00 uur Gebedsviering werkgroep	zo 17/10 29e zondag door het jaar
						17.00 uur Eucharistie J. Baneke	za 23/10
geen viering	10.00 uur eucharistie J. Baneke		geen viering	geen viering	geen viering		zo 24/10 Wereldmissie- dag; 30e zondag door het jaar
				19.00 uur Allerzielen T. ten Bruin	19.00 uur Allerzielen F. Zandbelt	17.00 uur gebedsviering werkgroep	za 30/10
9.30 uur Eucharistie J. Baneke	10.00 uur Allerzielen T. ten Bruin		geen viering				zo 31/10 31e zondag door het jaar
							ma 01/11 Allerheiligen
19.00 uur Allerzielen G. Spekkink		19.00 uur Allerzielen werkgroep	19.00 uur Allerzielen W. Matti			19.00 uur Allerzielen J. Baneke	di 02/11 Allerzielen
						17.00 uur gebedsviering werkgroep	za 06/11
9.30 uur gebedsviering werkgroep	10.00 uur gebedsviering werkgroep		geen viering	geen viering	9.30 uur Oec.viering werkgroep		zo 07/11 H. Willibrord
Willibrordhuus 19.00 uur Oec. Noaberviering						17.00 uur Eucharistie F. Zandbelt	za 13/11
	10.00 uur WCV G. Oude Groen	di 16 nov. 19.00 uur Eucharistie H. Scheve	10.00 uur Ceciliafeest F. Zandbelt	geen viering	geen viering		zo 14/11 33e zondag door het jaar
				19.00 uur Ceciliafeest F. Zandbelt			za 20/11
9.30 uur Ceciliafeest W. Matti	geen viering		geen viering		9.30 uur WCV T. ten Bruin	10.00 uur Gebedsviering werkgroep	zo 21/11 Christus Koning
						17.00 uur Vesper Greg. Getijdenkoor	za 27/11
In alle vieringen aandacht voor de Adventsactie							
geen viering	10.00 uur Eucharistie J. Baneke		10.00 uur gebedsviering werkgroep	geen viering	9.30 uur Ceciliafeest H. Scheve		zo 28/11 1e zondag Advent

Vormselvoorbereiding 18 september 2021

Hè, Hè, eindelijk was het zover! Wat fijn! Negentien kinderen en, heel bijzonder, één volwassene, die gezamenlijk bij elkaar komen en zich voorbereiden op het ontvangen van het sacrament van het vormsel. Plaats van handeling: Christus Koningkerk in Vorden. Met een grote kerkruimte en verschillende aparte zaaltjes zodat we in een tweetal groepjes geconcentreerd konden werken. En tegelijkertijd in één van de andere ruimtes de workshop alvast klaar konden zetten. Aparte keukens; ruimte om de versnaperingen van de dag (inclusief broodjes knakworst!) klaar te maken. Voor de nodige ontspanning, het was prachtig weer, konden we gebruik maken van het kerkplein en met ballen werd hier flink gelummeld.

Welke workshops vraagt u zich af? Nou, we gingen meteen goed van start: keuzes maken! (wie vindt dat nou niet moeilijk?) en dan in die zin dat je altijd de keuze hebt om iemand te pesten OF te helpen. Hoe kijk jij daar tegenaan? Vervolgens, in de workshop 'Bidden', hebben we "gepraat met God." Hem gedankt voor de mooie dingen en Hem om hulp gevraagd. De gemaakte gebeden hebben we aan de muur met het "Onze Vader" verbonden. Na de lunch was het tijd voor het creatieve gedeelte. Zelf een gebedsnoer, een soort eigen rozenkrans maken. Zelf je kralen uitzoeken; maak je eigen keuze en geef aan welke kraal voor wat "staat". Welke betekenis heeft deze kraal voor jou? Vervolgens hebben we niet alleen de geloofsbelijdenis gelezen maar ook ontleed en per zin bekeken wat dit betekent.

Thuis hadden de kinderen al een aantal thuiswerkopdrachten gemaakt en hun levensweg van de laatste pakweg 12 jaar besproken met hun ouders. Dit hebben we samen met de groep doorgenomen.

En toen was de dag alweer om...tot slot geoefend hoe de Vormselviering straks gaat met lopen, zitten en staan. Hoe was de dag? Heel mooi en heel geslaagd! Een

groot compliment aan de kinderen die goed voorbereid bleken, goed op tijd waren en een geweldige mix lieten zien tussen geconcentreerd werken en samen spelen. Een warme geestverrijkende dag dat besloten werd met een cool ijsje!

Werkgroep
vormselvoorbereiding

Emmanuel / H. Johannes de Doper Zutphen

Van Heemstrastraat 4, 7204 GJ Zutphen, 0575-527080,
info@stjan-emmanuel.com
Secretariaat: dinsdag 9.00-11.00 uur.
Rekeningnr.: NL76INGB0000887463
t.n.v. RK GG St. Jan Emmanuel
Redactie: sepellemans@hotmail.com

Pastoraatgroep Marcel Wermers, voorzitter, 0640596344;
Marjet Lueks, secretaris; Marijke Wermers

PCI: email: caritaszutphen@gmail.com

Onze begraafplaats met Allerzielen

In een oud verslag van Zuster Johanita dat ze geschreven heeft naar aanleiding van het 130-jarig bestaan van het Elisabeth Gesticht, zoals huize Elisabeth toen heette, ben ik in de geschiedenis gedoken van de Zusters en enkele bewoners en weldoeners uit die tijd. Wanneer in 1855 het eerste grote gebouw wordt opengesteld nemen de Zusters der Liefde uit Tilburg de zorg voor de bewoners op zich. Er werd zorg geboden aan de arme oudere. Het was ook mogelijk zorg in te kopen en enkele bewoners, die bepaald niet onbemiddeld waren, kochten hun zorg met een vast bedrag tot het einde van hun leven af. Zo vond ik o.a. de namen van twee oud pastoors. Pastoor Vreeswijk, overleden in 1905 een pastoor Eppink, overleden in 1921. Beide kwamen uit Deventer en vonden hun oudere dag voorziening hier in Zutphen en werden ook hier bij ons

begraven. Maar ik vond ook iets over andere weldoeners. Onder andere de gebroeders Braakman, die hun boerderij schonken aan de kerk en armenzorg (zie art. PCI van Theo Venneman in vorige *Onderweg*). Bij hun gulle gave bedongen ze het recht van verzorging tot het eind van hun leven en de zorg voor hun graf dat nog altijd op de begraafplaats te vinden is. De gebroeders Braakman hebben o.a. voor het nieuwe huis de ijzeren poort geschonken en flink bijgedragen bij het aanbrengen van een badkamer. Zij stonden bekend als grote weldoeners aan het huis. Dat had natuurlijk ook een reden: "Met dank aan de gulle gever! De goede God geve hem of haar daarvoor ene rijke beloning in den Hemel en dat wij hen veel in onze gebeden zullen gedenken".

Gedenken en herdenken doen we ook speciaal met Allerzielen. Ook dit jaar weer zal onze begraafplaats van 18.00 uur tot 21.00 uur open en extra veel verlicht zijn. Afhankelijk van de dan geldende coronaregels zal er rond 20.00/20.15 uur een moment van overweging zijn. Wij hopen ook dit jaar weer velen te mogen ontmoeten die voor hun dierbaren hier, maar zeker ook voor hen die elders begraven zijn, een kaarsje willen komen branden. U bent van harte welkom.

Joop Jansen

Waargebeurd

We ontvingen een verslag van een bijzondere gebeurtenis tijdens een Aanbedding van het Allerheiligste op de eerste vrijdag van de maand. U kunt dit waar gebeurde verhaal lezen op pagina 12.

Misintenties

10/10: voor een overleden zus; Johannes Wilhelmus Hafkamp; **31/10:** Antoon Zieverink; **14/11:** Antoon Zieverink.

Overleden

4/9: **Antonius Petrus Johannes van Midden**, 85 jaar
9/9: **Johannes Wilhelmus Hafkamp**, 87 jaar

Overledenen vanaf 16-09-2020

Josephine Henriëtte Vemer
21/04/1931 - 20/09/2020, 89 jaar
Simon Dominicus Siem-de Kleine
14/07/1937 - 21/09/2020, 83 jaar
Aleida Elisabeth Maria Berntsens-Sipman
15/03/1936 - 04/10/2020, 84 jaar
Jacobus Antonius Kunen
08/04/1938 - 15/10/2020, 82 jaar
Johanna Sophia van Schaick
26/05/1929 - 28/10/2020, 91 jaar
Augustina Imhoff
13/08/1964 - 02/12/2020, 56 jaar
Magdolna Mária Horváth-Tóth
18/09/1930 - 26/12/2020, 90 jaar
Rudolf Wanders
20/09/1932 - 31/12/2020, 88 jaar
Barbara Catharina Anna Steenbrink-Teeuwen
12/05/1932 - 29/01/2021, 88 jaar
Jozef Antonius Martinus Lijding
03/09/1939 - 03/02/2021, 82 jaar
Maria Johanna Berends-Harleman
03/09/1931 - 13/02/2021, 89 jaar
Willy Elisabeth Alijda Timmer-Looten
16/11/1932 - 08/05/2021, 88 jaar
Johannes Marinus Blokhuis
04/05/1946 - 24/02/2021, 74 jaar
Evi Maria Grada Prins
23/05/2021 - 23/05/2021, 0 jaar
Elisabeth Weijenberg-Norbart
30/01/1927 - 08/06/2021, 94 jaar
Antonius Petrus Johannes van Midden
24/02/1936 - 04/09/2021, 85 jaar
Johannes Wilhelmus Hafkamp
16/02/1934 - 09/09/2021, 87 jaar

Effataviering

Op zaterdag 9 oktober en zaterdag 13 november om 17.00 uur is er weer een Effataviering in de St. Jan. In deze meditatieve viering wordt afwisselend gebruik gemaakt van symbolen, muziek, overweging, gebed en andere vormen van verdiepen en bezinning. U bent van harte welkom!

LET OP: deze viering is onder voorbehoud van de maatregelen m.b.t. corona.

Middagpauzediensten:

iedere donderdag, 12.00 uur - 12.30 uur.
(Luthersekerk, Beukerstraat 10 in Zutphen)
14/10: pastor mevr. G. Pols; 21/10: mevr. ds. D. van Alphen-Ubbens; 28/10: dhr. R. de Boer; 4/11: ds. W. Stolte; 11/11: mevr. ds. I. Pijpers-Hoogendoorn; 18/11: ds. S. van der Woude; 25/11: ds. W. Stolte (middagpauzedienst verjaardag).

H. Andreas - Brummen

Andreashuis

Tuinstraat 63 A, 6971 BH Brummen, tel. 0575-561403
rkandreasparochie1900@kpnmail.nl
Secretariaat: woensdag: 09.00 - 12.00 uur
Rekeningnr.: NL40RABO0311000541
Redactie: liaschafer@hetnet.nl

Locatieraad

Sjoerd van Geffen, secretaris, 566533
Laurens Mul, penningmeester, 775404
Johan Waanders, gebouwen, 562615
Mariet Winckels, algemeen lid, 562833

PCI: email: brummen@pci12apostelen.nl

Andreashuis

Zoals wellicht al wel bekend is, zijn we voorzichtig weer aan de koffie gegaan in het Andreashuis. Op één september heeft diaken Bos ook al een woord- en communieviering gedaan. Gezien het feit dat er momenteel weinig voorgangers beschikbaar zijn, lukt het niet om, zoals vóór de corona tijd, iedere week een viering te houden. Voorlopig kan vanuit het pastoraal team alleen diaken Bos voor de woensdagmorgen ingeroosterd worden. Na overleg met de locatieraad en de werkgroep liturgie, hebben we besloten dat het mogelijk is om twee keer per maand een viering te houden: één keer gaat Diaken Bos voor in een woord- en communieviering en één keer de Werkgroep liturgie in een Woord- en gebedsviering. De opgegeven intenties worden meegenomen in de voorbede van de geplande vieringen en komen nu niet meer in de voorbede van Zutphen. Op de woensdagochtenden dat er geen viering is, laten we aan het koffie drinken een gebed en de lezingen van die dag voorafgaan.

Vieringen

Maandag 4 oktober:

19.00 uur: Rozenkrans gebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 6 oktober:

woensdagmorgen viering
9.30 uur: Woord- en communieviering
Voorganger: Diaken Bos
Lezingen: Jona.4, 1-11; Luc. 11, 1-4

Maandag 11 oktober:

19.00 uur: Rozenkrans gebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 13 oktober:

woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen
Lezingen: Rom. 2, 1-11; Luc. 11, 42-46

Maandag 18 oktober:

19.00 uur: Rozenkrans gebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 20 oktober:

woensdagmorgen viering
9.30 uur: Woord- en gebedsviering
Voorganger: Werkgroep liturgie
Lezingen: Romeinen 6, 12-18; Lucas 12, 39-48

Maandag 25 oktober:

19.00 uur: Rozenkrans gebed
Voorganger: Nettie Elshof

Woensdag 27 oktober:

woensdagmorgen samenkomst
9.30 uur: Gebed en lezingen
Lezingen: Rom. 8, 26 30; Luc. 13, 22 30

Dinsdag 2 november:

Allerzielenviering
19.00 uur: in de Oude of Pancratiuskerk
Voorgangers: Diaken Bos en Werkgroep liturgie
Omdat verleden jaar vanwege de Corona beperkingen de Allerzielen viering niet door kon gaan, zullen in deze viering met name de overledenen van de afgelopen twee jaar worden herdacht.

Woensdag 10 november:

woensdagmorgen viering
9.30 uur: Woord- en communieviering
Voorganger: Diaken Bos
Lezingen: Wijsheid 6, 1-11; Luc. 17, 11-19

Woensdag 24 november:

woensdagmorgen viering
9.30 uur: Woord- en gebedsviering
Voorganger: Werkgroep liturgie
Lezingen: Daniël 5, 1-6 + 13-14 + 16-17 +23-28; Lucas 21, 12-19

Gebedsintenties

06-10 Mientje Brouwer, Reina Peters-Lankhorst, Thea Willemsens, Overleden ouders Span-Gudden, Ria Groeneveld-Reesink, Lukas Janmaat.

20-10 Thea de Brouwer, Henk Peters, Hennie Huisstede, Amira Mansour, Ria Groeneveld-Reesink, Lukas Janmaat, Thea Willemsens.

10-11 Amira Mansour, Reina Peters-Lankhorst, Jan Uiterweerd, Thea Willemsens, Ria Groeneveld Reesink, Lukas Janmaat.

24-11 Jan Uiterweerd, Thea de Brouwer, Ria Groeneveld-Reesink, Lukas Janmaat.

In Memoriam

Op maandag 16 augustus is onze mede parochiaan **Theodora Wilhelmina Maria, -Thea- Willemsens-Roelofs** op 87-jarige leeftijd overleden. Echtgenote van Piet Willemsens. Maandag 23 augustus is zij begraven op ons kerkhof. Dat zij moge rusten in vrede.

Klusochtend

Zaterdagmorgen 30 oktober maken we het kerkhof 'winter en Allerzielen klaar'. De klusochtend is in de openlucht en ook tijdens het koffiedrinken houden we de richtlijnen van de RIVM aan. Vanaf 9.00 uur bent u van harte welkom. *Jolanda Jansen-Peters* beheerder en administrateur RK kerkhof

Vier het leven; volg een viering

Samen vieren. O zo belangrijk voor een geloofsgemeenschap. En wat moesten we er lang op wachten. Aswoensdag 2020 was tot voor kort de laatste viering in ons Andreashuis. Daarna lagen we noodgedwongen stil. We hoopten op betere tijden.

Op woensdag 1 september 2021 ging diaken Bos voor bij de eerste viering in het Andreashuis sinds lange, lange tijd. Liefst negentien bezoekers waren aanwezig. Het was goed om weer samen te kunnen vieren in Brummen. Het deed mensen ook zichtbaar goed. De situatie is nog niet als vanouds. Zo kan er bijvoorbeeld nog niet gezongen worden tijdens vieringen en zitten we op anderhalve meter afstand van elkaar. Maar een begin is gemaakt en we hopen een positieve lijn neer te kunnen zetten waarin langzaam steeds meer mogelijk is. *De locatieraad*

De blommetjes van Blom

Ondanks dat de Andreasmarkt door de corona-maatregelen voor het tweede jaar niet is doorgegaan is Annie Blom doorgegaan met haar plantjes. Zij is doorgegaan met het stekken, opkweken, verkoop enz. De verkoop heeft ze aan huis gedaan en bij haar dochter aan het Hallsepad. Enige weken geleden heeft ze de Andreascommissie dan ook verrast met bijna €1000,00. Annie heel hartelijk bedankt namens de commissie! *De Andreascommissie*

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Joppe

Joppelaan 71 a, 7215 AD Joppe; 0575-494221;
 rkkerkjoppe@hetnet.nl; www.rkkerkjoppe.nl
 Secretariaat: maandag en donderdag 9.30-11.30 uur.
 Rekeningnr.: NL82RABO0322303001;
 Redactie: willie.lenselink@planet.nl

Locatieraad Elsje August de Meijer, vz. 0575-431401;
 Will Krieger, secr. 0573-431973; Jan Roes, pm. 0575-490711;
 Ton Demmers, geb. 0575-491212.

Pastoraatgroep Bertus Haarman, 0573-432407; Clemens
 Tenholter, 0575-492392; Germaine Wijnands, 06-53227452,
 Anne Wijffels, 0575-490752; Lenneke Groenevelt, 0575-846657.

PCI: email: joppe@pci12apostelen.nl

Familieberichten

Overleden in de Heer:

op woensdag 21 juli 2021 de heer **Robert Oosterwegel** op de leeftijd van 41 jaar;

op woensdag 28 juli 2021 de heer **Arnout Carel Gischler**, weduwnaar van Francisca Anna Helena Gischler-Alkemade op de leeftijd van 98 jaar;

op vrijdag 30 juli 2021 de heer

Wilhelmus Joannes Stephanus Spikker, echtgenoot van Joke Spikker te Riele op de leeftijd van 83 jaar;

op zaterdag 7 augustus 2021 de heer **Johannes Hermanus Schiphorst** op de leeftijd van 90 jaar;

op zondag 29 augustus 2021 de heer **Franciscus Norbertus Dominicus Benedictus Covers** op de leeftijd van 43 jaar.

Dat zij mogen rusten in vrede.

Maria Tenhemelopneming

Op de dag zelf, zondag 15 augustus vierden we het feest van onze patroonheilige.

We kunnen terugkijken op een mooi gezongen eucharistieviering met pastor Zandbelt. Iedereen had weer zijn/haar uiterste best gedaan om het een geslaagd feest te laten zijn. De weergoden inclusief. Tijdens de traditionele vrijwilligersbrunch werd de paaskaars uitgereikt aan Jan Roes. Al meer dan 10 jaar onze bijzonder toegewijde penningmeester.

Naast een hapje en een drankje was er

ook gelegenheid om de film 'De trots van Joppe' weer te zien.

Wanneer dit nummer van *Onderweg* bij u in de brievenbus ligt is het herfst, zijn de voorbereidingen voor Allerzielen weer begonnen en staan we aan de vooravond van een nieuw liturgisch jaar C (2021-2022) dat start op 28 november, 1e zondag van de advent.

EHC

Op 10 oktober is de viering van de Eerste Heilige Communie in de kerk in Vorden. Pastor Zandbelt zal dan voorgaan. Vanuit

onze geloofsgemeenschap zullen Yara Schrijver, Jasmijn Geers en Jules van Voorst tot Voorst deelnemen. Wij wensen hen een prachtige viering toe en heel veel plezier met de voorbereidingen.

Allerzielen

Op 2 november D.V. herdenken wij in een bijzondere viering onze dierbare overledenen. Over een aantal weken zal de werkgroep weer bij elkaar komen voor het eerste overleg. We hopen weer op een prachtige viering, waarin de gedachteniskruisjes uitgereikt kunnen worden aan de familieleden en de graven op onze mooie begraafplaats gezegend zullen worden.

Vormsel

Wanneer deze *Onderweg* u bereikt heeft de Vormselviering inmiddels plaatsgehad. Wij feliciteren alle kinderen uit onze parochie die hebben meegedaan en in het bijzonder **Jurre en Wessel Schiphorst, Sweder van Voorst tot Voorst en Aniek Wijffels**, kinderen uit onze eigen geloofsgemeenschap!

Rozenkransgebed

In de maand oktober – Rozenkransmaand – wordt op dinsdagavond om 19.00 uur het Rozenhoedje gebeden. U bent van harte welkom of in de kerk of u bidt online met ons mee.

H. Joseph - Lochem

Nieuweweg 18, 7241 ET Lochem; 0573-251457,
rkkerklochem@hetnet.nl

Secretariaat: dinsdag en donderdag 8.45-11.45 uur.
Rekeningnr.: NL94RABO0336626193 (algemeen en
intenties).

Rekeningnr.: NL72 RABO 0180 7992 90 (kerkbalans).
Redactie: rkkerklochem@hetnet.nl

Locatieraad Anton Schilderinck, vz., 0573-251115; Paul
Wuts, pm., 0573-460149; Ben Hemmer, secr., 0573-257791.

Pastoraatgroep Lucia Doornbos, 0573-280330; Thea van
Huijstee, 0573-258442.

PCI: email: lochem@pci12apostelen.nl

Geloofsgemeenschap zijn

In de vorige *Onderweg* nr. 6 hebben we gesproken over 'Kerk zijn': de verhoudingen binnen de Rooms-Katholieke Kerk en het uitroepen van de 16e Algemene Bisschoppensynode in Rome door paus Franciscus. Hij wil een synodale Kerk, hetgeen betekent dat hij individuen, groepen en verantwoordelijken sterker bij de kerkleiding wil betrekken, om ervoor te zorgen dat zij beter naar elkaar luisteren. Op die manier wil hij de uitdagingen van de toekomst met belangrijke veranderingen in kerk en samenleving het hoofd bieden en haar getuigenis van de christelijke boodschap - de ultieme opdracht van alle gedoopten - uit te dragen en te versterken. Inmiddels heeft het Algemeen Secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome de basistekst gepresenteerd en het vademecum (handboek) om de route van de synode over synodaliteit (samen optrekken) te begeleiden. De plechtige opening van de synode zal plaatsvinden in Rome op 9-10 oktober, en in de particuliere kerken (bisdommen, abdijen met de functie van een bisdom en Oosters-katholieke kerken) op 17 oktober; en zal in 2023 in het Vaticaan worden afgesloten met de vergadering van bisschoppen van over de hele wereld. Het proces van de synodale Kerk omvat drie aspecten in volgorde: gemeenschap, deelname en zending.

In deze *Onderweg* nr. 7 nu het gekoppelde sluitstuk: 'Geloofsgemeenschap zijn'. De feitelijk de basis van waaruit een kerk moet groeien en participeren in een sterk geliberaliseerde en geïndividualiseerde samenleving. 'Kerk zijn' en 'Geloofsgemeenschap zijn' zijn aan elkaar gekoppeld, maar de realiteit is anders. Wat betekent dat voor een plaatselijke geloofsgemeenschap in deze tijd?

Geloofsgemeenschap

Allereerst moet we duidelijk hebben wat

we onder een geloofsgemeenschap verstaan. Het is een gemeenschap van gelovigen of de organisatie daarvan. De term omvat alle geloofsgemeenschappen en is niet exclusief voor het christendom. Voor ons is de verbinding met Rome via parochiebestuur en aartsbisdom van vitaal belang om het geloof te vieren. Samen vieren we het kerkelijk jaar met een groot aantal vaste liturgische feestdagen die betrekking hebben op het leven van Jezus, maar ook op dat van Maria en van engelen en heiligen. Feitelijk volgen we samen de levensweg, die Jezus Christus heeft afgelegd, dat begint met de Advent en eindigt met Christus Koning.

Als we ons hiervan bewust zijn bevordert dat de rust en de regelmaat in ons leven om zingevend en dienstbaar in de wereld te staan om aandacht te geven voor elkaar en de medemens.

De kern van een geloofsgemeenschap

Voor christen gelovigen betekent geloven in God die zijn zoon Jezus zendt om de wereld te redden. Het is de kern van het Nieuwe Testament, namelijk dat in Mattheüs 18: 19-20 wordt gezegd: Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee van jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren. Want waar twee of drie mensen

Pater Hugo, Heremiet en kluizenaar. Beeld Merlijn Doomernik

in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden. We moeten ons realiseren dat de wortels van ons katholieke geloof liggen in die gemeenschap, de lokale geloofsgemeenschap die gevoed moeten worden om uit te groeien tot een grotere geloofsgemeenschap. De bekende olievlekwerking, die weer afhankelijk is van onze vitaliteit.

Vitaliteit

Om het kerkelijk jaar te kunnen vieren moet een geloofsgemeenschap vitaal zijn: voldoende financiën, vrijwilligers en kerkgangers. Als deze voorwaarden onvoldoende zijn kan een geloofsgemeenschap niet op zichzelf bestaan. Daar moeten we realistisch en eerlijk in zijn. Maar als de voorwaarden voldoende zijn moet die vitaliteit ook daadwerkelijk worden ondersteund door het parochiebestuur en het aartsbisdom. Helaas is de regelgeving hieromtrent een struikelpunt dat de verhoudingen ernstig verstoort. Dit laat onverlet dat we ook naar ons zelf moeten blijven kijken.

Hand in eigen boezem steken

De vrijwilligers die zich inzetten krijgen vaak onvoldoende waardering en ondersteuning vanuit de geloofsgemeenschap en vragen zich af: "waarvoor doe ik het dan nog?" Dat is een gevaarlijke ontwikkeling. Een gezond geloof dient een belangrijke functie in de samenleving dat begint bij de opvoeding thuis en op de basisschool. De ervaring leert dat kinderen zeer ontvankelijk zijn voor religieuze aspecten. Ook veel volwassenen geloven wel, maar zeggen de kerk daarvoor niet nodig te hebben. Hierdoor creëer je je eigen God en kerk die in feite los staat van het gezamenlijk vieren in een kerk. Juist dat samen vieren (jong en oud) is belangrijk om elkaar te helpen meer mens te zijn in de wereld van vandaag. Dan mag je ook vragen naar vrijwilligers die een bijdrage willen leveren aan die geloofsgemeenschap.

Leren bidden

Een Grieks-orthodoxe parochiaan vertelde onlangs dat wij meer heremiet (kluizenaar) moeten zijn met als voorbeelden: de heilige pastoor van Ars (Ars-sur-Formans), Jean-Marie Vianney, en pater Hugo (Warfhuizen), Hugo Beuker. Hij bedoelde daarmee als niemand jullie komt helpen, leg het dan neer bij God. Leer weer bidden. Als je gelovig bent, mag je God toch alles vragen!

Namens locatieraad en pastoraatgroep, Anton Schilderinck, voorzitter locatieraad St. Josephkerk Lochem

Christus Koning / H. Antonius van Padua - Vorden

Het Jebbink 8, 7251 BL Vorden; 0575-551735.
ggchristuskoningvorden@gmail.com
Secretariaat: dinsdag 9.30-12.00; donderdag 9.30-11.00.
Rekeningnr.: NL68RABO0366463667 (kerkbijdrage);
NL71RABO0155100904 (algemeen en intenties)
Redactie: cjklijn1970@kpnmail.nl

Locatieraad Herman Peters, secr., 520452; Ton Rutting, 553527; Ab Hartelman, pm., 553032.

Pastoraatgroep Jaap Harmsen, vz., 553050; Ans Heuveling, secr., 552267; Carin Fransen, 552322; Gerard Eijkelkamp, 552914.

PCI: email: vorden@pci12apostelen.nl

Start

Na de zomer starten we met het nieuwe seizoen. Hopelijk heeft de vele regen in de zomer ook een positieve uitwerking: water is immers "leven schenkend"... Ook bij deze seizoenstart mogen we mogen vertrouwen op de inzet van vele vrijwilligers. Samen houden we zo onze geloofsgemeenschap levendig en vitaal.

Wel oecumenische startzondag

Gelukkig kon de traditionele Vordens oecumenische startzondag op 12 september wel doorgaan. Ten tijde van het schrijven van deze bijdrage moet die viering in onze kerk samen met onze vrienden van de protestantse gemeente nog plaatsvinden. Maar het ziet er naar uit dat het een mooie viering gaat worden.

Die viering is corona proof, dus met een "beperkt" aantal kerkgangers. Maar gelukkig is (was) de viering voor iedereen online live te volgen. Dankzij protestantse hulp. Want er is gebruik gemaakt van de camera's en apparatuur uit de protestantse kerk. Een mooi voorbeeld van oecumenische samenwerking. Zo zie je maar weer "samen zie je meer". In dit geval niet alleen figuurlijk maar ook letterlijk!

Ook Vormsel en Eerste Heilige Communieviering

En er zijn gelukkig meer vieringen in onze Christus Koningkerk die wél door gaan. Op 26 september was er de Vormselviering voor kinderen uit verschillende geloofsgemeenschappen uit onze parochie. Op 17 oktober vieren we de Eerste Heilige Communie voor communicantjes uit onze parochie. Heel fijn dat we in samenwerking in staat zijn om dit soort vieringen wel door te laten gaan.

Sam's Kledingactie

Een traditie is ook "Sam's Kledingactie" waaraan we jaarlijks deelnemen. Op zaterdag 25 september kon er weer kleding ingeleverd worden. Zowel bij de Christus Koningkerk als bij het Heiligbeeldenmuseum (Antoniuskerk). Dit jaar wordt de opbrengst besteed aan een scholingsproject in Oeganda. Op het moment dat u dit leest kunnen we hopelijk terugkijken op een mooi resultaat.

Onderhoud kerkgebouw

In de vorige *Onderweg* hebt u al kunnen lezen dat het onderhoud aan onze Christus Koningkerk helaas beperkt moet worden tot het meest noodzakelijke. Dat meest noodzakelijke onderhoud gaat in de komende periode plaatsvinden. Zo worden een aantal lekkages in het dak gedicht. Want we moeten het samen natuurlijk wel letterlijk "drooghouden". En hopelijk houden we het ook droog in figuurlijke zin. Aan onze vrijwilligers zal het niet liggen...

Vrijwilligers

We moeten niet alleen zuinig zijn op ons gebouw, maar ook op onze vrijwilligers. We kunnen gelukkig een beroep doen op een grote groep vrijwilligers. Veel vrijwilligers vervullen vaak zelfs meerdere functies. Maar we moeten natuurlijk wel oppassen voor overbelasting. Dat geldt in het bedrijfsleven voor werknemers en in onze kerk voor vrijwilligers. We blijven uiteraard op u rekenen. Maar het kan zijn dat er in de toekomst vaker een beroep op professionele "klussers" moet worden gedaan. Gelukkig hebben we daar wel de financiële middelen voor.

Koster gezocht

Vrijwilligers zijn onmisbaar voor

de continuïteit van onze geloofsgemeenschap. Zo zijn we dringend op zoek naar een extra koster (m/v). Wilt u weten wat deze mooie functie inhoudt? Neem dan contact op met Carin Fransen of één van de andere leden van de locatieraad of pastoraatgroep.

Ten slotte

Al met al mogen we uitzien naar een nieuw seizoen vol met activiteiten in onze geloofsgemeenschap. Het wordt weliswaar steeds lastiger, maar dat mag de (geloofs)pret niet drukken. Samen zorgen we ervoor dat onze geloofsgemeenschap levendig en vitaal blijft.

De locatieraad en de pastoraatgroep

Weeksluiting Wehmerhof

Eén maal per twee weken wordt er weer een weeksluiting gehouden in de Wehmerhof.

Op **1,15 en 29 oktober** en verder elke maand om de week op vrijdagavond om 19.00 uur.

Overleden

Op 4 augustus overleed **Riekje Eijkelkamp-Bokstart** op de leeftijd van 85 jaar.

Het afscheid heeft in kleine kring plaats gevonden. Moge zij rusten in vrede.

Op 6 augustus overleed **Truus Elich-Knuist**, wonende op De Delle. Het afscheid vond plaats in kleine kring. Moge zij rusten in vrede.

Op 11 augustus overleed **Henk Kasteel** op de leeftijd van 76 jaar. Hij heeft jarenlang eerst het *Parochienieuws* en later *Onderweg* bezorgd in zijn eigen omgeving. We zullen hem missen. De crematie vond plaats op 17 augustus. Moge hij rusten in vrede.

Op 26 augustus overleed **Tonia Bekken-Dieks**, zij was 96 jaar oud. Op haar uitdrukkelijk verzoek vond het afscheid plaats in besloten kring. Moge zij rusten in vrede.

Op 3 september overleed **Bernard Eijkelkamp** op de leeftijd van 91 jaar. Jarenlang was hij een trouw lid van Cantemus Domino. De uitvaart werd gehouden op 11 september in de Christus Koningkerk, waarna de crematie plaats vond in Zutphen. Moge hij rusten in vrede

Wij wensen alle nabestaanden van bovengenoemde overledenen veel kracht om het verlies te kunnen verwerken.

Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming - Borculo

Steenstraat 26, 7271 BP Borculo; 0545-271383;
info@parochie-borculo.nl;
Secretariaat: woensdag 10.00-11.30 uur.
Rekeningnr.: NL35RABO0309119510 (algemeen);
NLO3RABO0309105439 (kerkbijdragen);
Redactie: annette.morgenster26@gmail.com

Locatieraad Jan Verwoolde, geb., 271761; Ubald Wendels,
pm., 273827.

Pastoraatgroep Annette Franck, 473360;
Riky ten Thije, 272361;

PCI: email: borculo@pci12apostelen.nl

Geloven jongeren nog wel?

Wie nog wel eens een viering bijwoont kan er niet omheen. Er zitten geen jongeren meer in de kerk. Dat is niet alleen bij ons het geval, ook bij andere kerken loopt het aantal jongeren dat nog betrokken is significant terug. Wat betekent dit? Zijn de jongeren het geloof verloren? Is het gemakzucht? Of spreekt de traditionele manier van geloven hen niet meer aan?

De Katholieke Universiteit Leuven onderzocht de verschillende manieren waarop jongeren geloven. Uit dit onderzoek naar de geloofsbeleving van 18- tot 25-jarigen blijkt dat de scheidslijn tussen gelovig en atheïstisch lang niet zo scherp is als je zou denken. Ook komt naar voren dat veel jongeren gelijkheid tussen religies belangrijk vinden. Daarbij onderzochten de wetenschappers niet alleen of de jongeren wel of niet geloven, maar ook op welke manier ze al dan niet gelovig zijn. Dat zorgde voor een verrassende uitkomst: binnen geloven én niet geloven bestaat een grote diversiteit. Er blijken zes subgroepen om hedendaagse jongvolwassenen in te delen.

Zes groepen

Hoewel slechts een kleine minderheid van de Belgische jongeren zichzelf oprecht gelovig noemt, geeft volgens de onderzoekers toch ruim de helft aan in meer of mindere mate ergens in te geloven. Twintig procent van de jongeren is christelijk zonder praktiserend te zijn en bijna dertig procent is niet gelovig, maar wel gevoelig voor 'iets hogers'. Daarnaast stelden de onderzoekers vast dat een groot deel van de jongeren beslist nergens in gelooft. Twintig procent van de jongeren noemt zichzelf atheïst, maar staat niet negatief tegenover religie. Deze groep gunt anderen hun geloof en is ook geïnteresseerd in nadenken of praten over religie.

Kleiner is de groep atheïstische jongeren die fel tegen religie is. Godsdienst is in hun ogen een verkeerd of een verouderd antwoord op levensvragen. Zij bestrijden ook het geloof bij anderen en vinden dat religieuze symbolen uit de publieke ruimte moeten worden gebannen. Zo'n scherpe opstelling werden in onderzoeken nooit eerder zo uitgesproken vastgesteld. De kleinste groep, van slechts drie procent, is helemaal niet bezig met geloof of zingeving. Zeven procent van de jongeren konden de onderzoekers in geen enkele groep plaatsen.

Gelijkheid gewaardeerd

Ook hebben de onderzoekers de jongeren op de geloofsschaal gelegd. Deze schaal onderscheidt vier verschillende vormen van hoe mensen met geloof omgaan. Bij letterlijk geloof vertrouwen mensen blindelings op tradities en Kerken; bij externe kritiek verwerpen mensen godsdienst juist. Dan is er ook nog post-kritisch geloof, waarbij geloof gepaard gaat met een kritische houding ten opzichte van de traditie. Ten slotte is er nog relativisme, een houding die stelt dat alle ideeën over levensbeschouwing gelijkwaardig zijn.

Relativisme is de houding die de onderzoekers veruit het meest aantreffen bij de jongeren. De meerderheid staat principieel tolerant tegenover levensbeschouwingen. Ze staan ervoor open, maar ze identificeren zichzelf niet met een specifieke religie.

Voor de meeste jongeren is gelijkheid op grond van geloof dus het belangrijkste: alle geloven en overtuigingen zijn volgens hen gelijk, concludeert het onderzoek. De pluralistische samenleving wordt gerespecteerd en dialoog op grond van gelijkheid wordt gewaardeerd.

Bronnen: Tertio en Katholieke Universiteit Leuven

Gebedsintenties

10 oktober: Theo en Riek Verheijen, Fam. Geerligts en Ottenschot, Fam. Pelgrum, Theo Blom. Frans te Bogt.

23 oktober: Theo Blom, Bennie Franck.

2 november: overleden ouders Nieuwveld van de Wurp, Fam. Geerligts en Ottenschot, Theo en Riek Verheijen, Ben Lubbers, Hugo en Martin, Jan ten Thije.

13 november: Theo Blom, Bennie Franck, Fam. Pelgrum.

28 november: overleden ouders Elschot-Spekschoor, Theo Blom.

In de vitrinekast (oktober)

De katholieke kerk heeft twee maanden aan de Moeder Gods toegewijd: mei en oktober. Mei is bij uitstek de Mariamaand.

Oktober is de maand van de Rozenkrans, de eeuwenoude oefening van het 150 maal herhalen van het Mariagebed Wees Gegroet. Elke woensdagochtend om 10.15 uur wordt in onze kerk de Rozenkrans gebeden. In de vitrinekast vindt u een aantal Rozenkransen, ditmaal uitgebreid met beelden van Jozef.

Allerzielen

Het afgelopen jaar hebben een aantal mensen afscheid moeten nemen van hun geliefden. Omdat er nog heel veel beperkingen waren ten gevolge van de coronacrisis hebben deze mensen niet de uitvaart gekregen die ze verwacht hadden. Soms heeft dat verrassend mooi uitgepakt, maar soms werd dat ook als een gemis ervaren.

Op 2 november, met Allerzielen, willen we alle overledenen herdenken en de namen noemen van hen die dit jaar gestorven zijn. Geeft u even aan dat u hierbij aanwezig wilt zijn, dan reserveren we een plaats voor u. Dat kan op de woensdagochtend bij het secretariaat of bij leden van de pastoraatgroep. Alle telefoonnummers vindt u bovenaan deze pagina.

In de vitrinekast zullen we in de maand november bidprentjes plaatsen. Niet alleen van de overledenen van dit jaar, maar ook van hen die al eerder gestorven zijn maar nog steeds in ons hart voortleven. Wilt u dat uw dierbare daar bij staat dan kunt u een bidprentje afgeven bij het secretariaat of in de brievenbus bij het KJ gebouw. Hebt u geen bidprentje, dan kunt u ook een kleine foto aanleveren. (Begin december kunt u deze weer ophalen bij het secretariaat).

H. Willibrord - Ruurlo

Groenloseweg 3; 7261 AM Ruurlo; 0573-451456;
 info@willibrordkerkruurlo.nl
 Secretariaat: dinsdag 9.30-11.00 uur
 Rekeningnr.: NL67RABO0356750396 of
 NL86INGB0002465958 (kerkbijdrage).
 Redactie: f.kasteel@hetnet.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Willy Bremer, secr. 06 15297947; Theo te Brake, pm., 453511;
 Harry Kasteel, 452492; Anny Strijker, 452652;
 Jos Rouwhorst, 453251, Jan Vreman, 06 22571139.

PCI: email: ruurlo@pci12apostelen.nl

Vanaf deze herfst zitten wij er weer warmpjes bij

Hierbij denkt iedereen natuurlijk meteen aan de financiën. De actie kerkbalans ligt op schema. Vanwege corona zijn de collectes vanzelfsprekend fors in de min. Maar al met al is onze penningmeester tevreden. Het gaat hier echter om de aanleg van de infrarood verwarming. Liander heeft gelukkig tijd gevonden om de hiervoor nodige elektriciteitskabels aan te leggen.

En als alles volgens plan verloopt is de temperatuur tijdens de diensten in de kerk per 1 oktober weer op een behaaglijk niveau.

Vrijwilligers zijn de smeerolie binnen onze gemeenschap

Menigeen van ons maakt regelmatig gebruik van gemotoriseerd vervoer. Of het nu een scootmobiel of een auto is, allemaal hebben ze een motor. En deze blijft alleen maar lopen als hij goed gesmeerd wordt. Zo is het ook met onze gemeenschap. Zonder vrijwilligers loopt de motor van onze gemeenschap niet goed en kan hij zelfs vast lopen.

Vandaar bij deze een dringende oproep voor een aantal vrijwilligers. Onderstaande groepen kunnen zeker ondersteuning gebruiken. Naast het feit dat de activiteiten vaak leuk zijn om uit te voeren krijgt u heel gemakkelijk extra sociale contacten en gaat u deel uit maken van een of meer gezellige clubjes. De contactpersoon staat achter het betreffende clubje aangegeven. Wij zijn benieuwd. Bezoekgroep (Anny Strijker 0573-452652); Bezorgers *Onderweg* (Anny Strijker 0573-452652); Kusters (Fried Storteler 0573-453001); Koor (Ria Jansen 0573-454340); Groenploeg (Henny Kok 0612-044602)

De geplande senioren dag gaat niet door

In tegenstelling tot het vorige bericht over de senioren dag op 5 oktober, moet ik u helaas mededelen dat wij besloten hebben om het ook dit jaar niet door te laten gaan. Wij vinden het i.v.m. de corona nog niet verantwoord. We hopen in het voorjaar op een nieuwe kans, en hopen u dan te ontmoeten. Namens de bezoekgroep, Anny Strijker

Uitreiking boek '150 jaar bestaan 'St. Willibrorduskerk'

In het bijzijn van tientallen parochianen werd op zondag 22 augustus na afloop van de eucharistieviering in de Sint Willibrorduskerk het boek 'St. Willibrorduskerk Ruurlo 150 jaar' gepresenteerd. Uit handen van bestuurslid Theo ten Brake van de locatieraad van geloofsgemeenschap Heilige Willibrord ontvingen de redactieleden van het boek Wim Huitink, Leo Besselink en Jos Schooltink officieel het eerste exemplaar van het jubileumboek.

De St Willibrorduskerk is een echte Cuyperskerk. In 1801 werd de Sint Willibrorduskerk weer opgericht. In 1868 stelde Th. J.M. Baron van Dorth tot Medler van Huize Medler uit Vorden een bedrag beschikbaar voor de bouw van een katholieke kerk in Ruurlo. De bouwmeester was de bekende architect P.J.H. Cuypers en op 23 december 1871 werd de kerk ingewijd. Het is dus dit jaar precies 150 jaar geleden dat deze kerk werd ingewijd. Naar aanleiding hiervan is er een jubileumboek samengesteld waaraan door de drie redactieleden twee jaar is gewerkt, zo verklaarde Theo ten Brake tijdens de presentatie. Het is een prachtig 72 pagina's tellend boek geworden met een overzicht van de geschiedenis van het katholieke geloof in

Ruurlo en met prachtige foto's en anekdotes. Hoofdredacteur en coördinator Wim Huitink was jarenlang misdienaar en heeft daarna verschillende functies bekleed voor de parochie. Uit deze periode heeft hij verschillende mooie anekdotes opgeschreven. Als spreekbuis van de drie redactieleden liet Wim Huitink weten met heel veel plezier aan de totstandkoming van het boek te hebben gewerkt, onderling overleg dikwijls heel moeilijk was vanwege de corona. "Bij de samenstelling van het boek hebben we heel veel informatie van papier, weer op papier moeten zetten.

We zijn de locatieraad van geloofsgemeenschap Heilige Willibrord zeer erkentelijk voor het feit dat zij deze klus aan ons heeft toevertrouwd. Uiteindelijk zal de lezer straks bepalen of wij het goed hebben gedaan of niet", zo liet Huitink in zijn dankwoord weten.

Door Jan Hendriksen

Hoogtijdag

De presentatie van het jubileumboek en de omslagkalender die vorig al werd uitgegeven zijn niet de laatste activiteiten in het kader van 150 jaar Sint Willibrorduskerk Ruurlo.

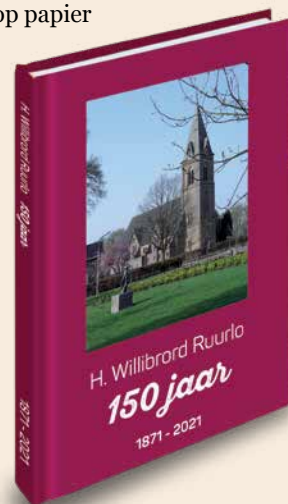
Zondag 23 december is het honderdvijftig jaar geleden dat de Cuyperskerk officieel werd geconsacreerd. Deze hoogtijdag gaat men op zondag 19 december vieren met een speciale eucharistieviering dienst in de Sint Willibrorduskerk.

Te koop

Het boek 'Sint Willibrorduskerk Ruurlo 150 jaar' is voor 12.50 euro te koop bij The Readshop in Ruurlo en het Heiligenbeeldenmuseum in Kranenburg en te bestellen via het e-mailadres info@willibrordkerkruurlo.nl.

Familiebericht

Overlijden van **Marietje Hummelink-De Rooij** op 7 augustus 2021, in de leeftijd van 75 jaar. De crematie heeft plaats gevonden in het crematorium Hart van Berkelland, Haarlo.

H. Willibrord - Hengelo

Spalstraat 38; 7255 AD Hengelo (Gld.); 0575-461275;
info@willibrordhengelo.nl; www.willibrordhengelo.nl
secretariaat: vrijdag 11.00 - 12.00 uur.
Rekeningnr.: NL12RABO0121301346
NL82RABO0119538857 (kerkbijdragen);
Redactie: henk@roes-po-advies.nl

Locatieraad/pastoraatgroep

Henk Roes, secr. 461061; Theo Keurentjes, 464247;
Ans Schabbink, 462570; Gerald Veldscholten, 463482.

PCI: email: hengelo@pci12apostelen.nl

Terugblik begraafplaats- en kerktuin activiteiten 2019-2021

Het wordt na het corona tijdperk weer tijd dat we een terugblik geven over afgelopen jaren en de huidige status van de vrijwilligersteams op het kerkhof en de tuin rondom de kerk. Met name aandacht voor de vele werkzaamheden die door onze tuin- en begraafplaats vrijwilligers afgelopen jaren zijn uitgevoerd.

Activiteiten op de begraafplaats

De vrijwilligers hebben afgelopen jaren, met enthousiasme en inzet, er weer voor gezorgd dat het kerkhof er netjes en verzorgd bij ligt. We hebben vele complimenten ontvangen!
In 2020 zijn er 22 graven geruimd met hulp van vrijwilligers en ingehuurd hulp met machines. Er zijn enige herstelmaatregelen uitgevoerd aan waterleiding en schilderwerk aan de sokkel van het grote kruis. Elk jaar worden er diverse hagen en boompjes gesnoeid en de strooiveldjes worden wekelijks gemaaid.
In 2019 is een tweede strooiveld aangelegd als uitbreiding op het bestaande strooiveld. Eind 2018 is een tweede urnenveld aangelegd met tien beschikbare plaatsen. In 2020 is verder gewerkt aan verbetering van de administratie t.b.v. het kerkhof, dit is een continu proces ingevuld door: Frans Geurtsen, Theo Wissink, Johan Hartman en Theo Keurentjes. In 2021 krijgt dit een vervolg.

Helaas heeft Gerard Peppelman in 2019 te kennen gegeven te stoppen met vrijwilligerswerk op het kerkhof, wij danken hem voor al het werk dat hij heeft gedaan.

Als onderhoudsvrijwilliger van het kerkhof heeft Fons Hoebink, tot 2019, jarenlang een belangrijke bijdrage geleverd, onlangs kregen we het bericht dat Fons is overleden. Wij wensen zijn familie veel sterkte bij het dragen van dit verlies.

Activiteiten bij de kerk

Bij de kerk worden de tuinen onderhouden door drie enthousiasme vrijwillige tuinlieden. De tuinen liggen er altijd verzorgd en netjes bij. Hier zijn snoeiwerkzaamheden en onkruid wieden de meest voorkomende werkzaamheden. In 2018 is besloten de maaiwerkzaamheden uit te besteden, door de droogte in voorgaande jaren waren we genoodzaakt e.e.a. opnieuw in te zaaien. Dit jaar is er gelukkig weer een goed herstel ingetreden door de nodige regenval.

De huidige tuinteams bestaan uit:
Kerkhof team: Joop Hoebink, Frans Baakman, Bertus Waalre, Jan Rondeel, Gerda Beunk en Reint Beunk. Onlangs hebben we bij het kerkhof team versterking gekregen van Gerda Beunk en Reint Beunk, dit is als zeer welkom ervaren.

Kerktuin team: Henk Jansen, Jan Willemsen en John Lentferink
Dit jaar hebben we ook voor het kerktuin onderhoud versterking gekregen van John Lentferink, dit is ook als zeer welkom ervaren.

Op de foto het team dat het onderhoud van het kerkhof voor hun rekening neemt. We zijn als kerkgemeenschap zeer dankbaar voor het werk dat deze vrijwilligers uitvoeren. In deze tijd van verdergaande individualisering en teruggang in kerkelijke ontwikkelingen is het geen vanzelfsprekendheid dat zich hiervoor vrijwilligers aanmelden. Deze geluiden zijn echter ook te horen bij andere verenigingen.

Wij danken de begraafplaats- en kerktuin-vrijwilligers voor alle werkzaamheden die ze afgelopen jaren weer hebben uitgevoerd. Een ode aan de vrijwilligers tuinonderhoud en locatieraad

Namens de locatieraad, Theo Keurentjes

Oproep

Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom om de teams te versterken, vele handen maken licht werk. Momenteel is de dinsdag(morgen) vastgesteld voor gezamenlijke onderhoudsactiviteiten op het kerkhof en de woensdag(morgen) bij de kerk. We kunnen voor bovengenoemde activiteiten nog versterking gebruiken, lijkt het U iets om enkele uren per week in de tuin en buiten bezig te zijn, neem dan contact met ons op.
Theo Keurentjes tel. 06-10971040 of
Henk Roes tel. 0621241984

Zondag 19 september: Oecumenische Startdienst in de Remigiuserk 'Van U is de toekomst'

Na anderhalf jaar kan er voorzichtig weer begonnen worden met oecumenische activiteiten. Er kon op 19 september dus met recht gesproken worden van een 'start'-dienst. Al heel lang wordt elk nieuw seizoen gemarkeerd met een gezamenlijke startviering van de protestantse, vrijzinnige en katholieke geloofsgemeenschap in Hengelo, die dit jaar in de protestantse Remigiuserk werd gehouden. We hebben nog steeds wel te maken met coronamaatregelen en dus beperkte de 1,5 m afstand het aantal plaatsen in de kerk. Daarom was het heel fijn dat mensen thuis digitaal konden meevieren (<https://kerkdienstgemist.nl>). En binnen Ontmoetingscentrum Ons Huis in Hengelo was er een extra mogelijkheid gecreëerd om dat samen te doen. Daar was de dienst op een groot scherm te volgen.

Het thema was dit jaar 'Van U is de toekomst'. Hoe zien we de toekomst, wat verwachten we en hoe zijn we verbonden met de toekomst die God voor ogen heeft?

De dienst werd voorgegaan door ds. Rineke van den Berg, Gerry Spekkink en Jaap van Gijssel (resp. vanuit de protestantse, de katholieke en de vrijzinnige geloofsgemeenschap). De zang werd ondersteund door cantorijen en koorleden en er was een speciaal moment voor de kinderen. We vierden dat we samen de toekomst in gaan en deden dat met beelden: met filmpjes van persoonlijke verwachtingen, een verhaal uit de natuur en een verhaal uit de Bijbel waar we hoop en vertrouwen uit mochten putten. Met de leus 'Wees welkom en laat u verrassen!' werd de dienst uitgevoerd.

Na de dienst was er gelegenheid om elkaar te ontmoeten inclusief koffie met wat lekkers.

H. Johannes de Doper - Keijenborg

Kerkstraat 7, 7256 AR Keijenborg; 0575-461314,
 Secretariaat: donderdag 10.30-11.00 uur
 Rekeningnr.: NL85RABO0125501102 (algemeen)
 NL25RABO0125502958 (gezinsbijdrage Keijenborg)
 NL97RABO0374716390 (gezinsbijdrage Zelhem)
 Redactie: hannieankersmit@hotmail.com
 Gezinsbijdrage/kerkbalans: C. Gerritsen 06-10065324

Locatieraad/pastoraatgroep

Rob Besselink, 462882; Hans Limbeek, 0314-641546,
 Dini Compas-Nijenhuis, 06-40594236;
 Annie Stapelbroek, 0314-641477

PCI: email: keijenborg@pci12apostelen.nl

Gedachteniskruisjes

Vanwege de coronamaatregelen is het, het afgelopen anderhalfjaar niet mogelijk geweest om de gedachteniskruisjes terug te geven aan de families van overledenen. Nu er echter weer meer mogelijk is willen we dit najaar alle kruisjes die door de corona zijn blijven hangen in de Mariakapel aan de nabestaanden overhandigen. We willen dit doen na afloop van een aantal gebedsvieringen. Alle families die het gedachteniskruisje nog moeten terugkrijgen van het afgelopen jaar zijn per brief geïnformeerd en zijn uitgenodigd.

Bereikbaarheid Sint Jan de Doper

Het parochiesecretariaat is geopend op donderdagmorgen van 10.30 uur tot 11.00 uur. Telefoon 0575-461314. Voor spoedgevallen bij een overlijden of spoedbediening belt u de parochiewacht. Telefoon 06 10 31 96 38 Contactpersoon voor Zelhem: De heer J. Waalderbos, Zonnebloemstraat 43, 7021 ZA Zelhem, tel. 0314-623809.

Stichting R.K. Begraafplaats Keijenborg

Contactpersoon: Mevr. J. Lamers tel. 0575 – 464162 email : begraafplaatskeijenborg@hotmail.com; website www.begraafplaatskeijenborg.nl De tarieven 2021 kunt u vinden op de website van de HH. Twaalf Apostelen, locatie Keijenborg!

Parochiële Caritas Instelling:

Secretariaat: Fons Lamers, Kroezerijweg 8, 7256 KR Keijenborg.

Kerkdienst gemist

Alle vieringen, ook vanuit Zutphen, zijn te beluisteren via Kerkdienstgemist (v/h kerkradio): www12apostelen.nl/ locatie Keijenborg

Dopen

Aanmeldingen voor het dopen graag via het secretariaat van de parochie HH. Twaalf Apostelen, e-mail secretariaat@12apostelen.nl.

Parochiële startzondag

Op de eerste zondag in september 2020 was de traditionele startzondag gepland. Door de ons bekende en beruchte coronapandemie kon deze niet doorgaan en dat kon zelfs niet in september 2021.

Vervolgens waren er plannen om de startviering te plannen op zondag 21 november. Dan vierten we het feest van Christus Koning, waarbij de overgang van het oude naar het nieuwe kerkelijk jaar gevierd wordt.

Helaas deze viering kan ook geen doorgang vinden. U kunt hierover meer lezen op pagina 5.

Versoepelingen binnen de RK kerk.

Het verheugt ons te melden, dat de Nederlandse Bisschoppen de coronaregels vrij laten.

Men hoeft zich dus niet meer aan te melden voorafgaand aan een viering en men wordt ook niet meer geregistreerd bij binnenkomst. Samen zingen is ook weer toegestaan. Alleen bij het ter communie gaan, wordt de H. Communie nog uitgereikt vanachter het spatscherm. Men wordt alleen gevraagd om rekening met elkaar te houden. En natuurlijk, mocht je klachten die hebben, die behoren bij Corona, dan verzoeken wij jullie thuis te blijven.

Wij heten u graag van harte welkom op zondagochtend 3 oktober a.s. om 10.00 uur bij de gebedsviering met daarbij jaargedachtenissen, welke tijdens de corona helaas niet konden doorgaan. Na afloop van de viering staat weer een kopje koffie of thee voor u klaar achter in de kerk.

Gelukkig zijn we bijna weer helemaal terug bij het 'oude' normaal. Tijdens de viering zal er geventileerd worden. Bij de kerkberichten achterin het weekblad Contact en op de website staat vermeld welke viering, en of er een viering is in Keijenborg.

Wij danken de gelovigen voor het vertrouwen en ontmoeten jullie graag weer in de kerk.

Locatieraad/pastoraatgroep

Allerzielenviering zondag 31 oktober

Op 2 november Allerzielen gedenkt de Katholieke Kerk de overledenen van het afgelopen jaar. Deze viering wordt altijd op een zondag gehouden in Keijenborg, want na de viering gaat men gezamenlijk naar het kerkhof, alwaar geen verlichting aanwezig is en het daardoor niet mogelijk is om op een doordeweekse avond de viering te houden.

De Allerzielenviering zal dit jaar dus zijn op zondag 31 oktober om 10.00 uur. De voorganger is diaken Theo ten Bruin. De families zullen hiervoor tijdig een uitnodiging ontvangen. Aanmelden voor de viering is noodzakelijk. Hoe dit moet staat vermeld in de uitnodigingsbrief.

H. Martinus - Baak

Wichmondseweg 17, 7223 LH Baak; 0575-441291;
 pastoriebaak@outlook.com
 Opgave gebedsintenties: per mail: pastoriebaak@outlook.com
 of bij Bennie Stapelbroek: tel. 0575 491060;
 mail bennie.stapelbroek@gmail.com. Voor overige zaken: Ans
 Berendsen: tel. 0575 441920; mail ans-arthur@hotmail.com
 Rekeningnr.: NL96RABO0304501697
 Redactie: pastoriebaak@outlook.com

Locatieraad/pastoraatgroep Berna Lamers, 441244;
 berna.lamers@gmail.com; Arnold Wolbrink, 441206;
 Petra Weel, 06 12536049

PCI: email: baak@pci12apostelen.nl

Vieringen in Baak

Op dinsdag 19 oktober om 19.00 uur staat er een woord- en communieviering gepland met als voorganger Theo ten Bruin. Op dinsdag 2 november is er een Allerzielenviering om 19.00 uur, deze wordt verzorgd door de werkgroep. Op dinsdag 16 november is er een eucharistieviering gepland met als voorganger pastoor Harry Scheve.

Vrijwilliger dag

Op zaterdag 9 oktober zal er van 15.00 uur tot 18.00 uur een gezellig samenzijn voor alle vrijwilligers van de geloofsgemeenschap H. Martinus in Baak, de vrijwilligers van het Martinushuus en de vrijwilligers van de Vrienden van de Parel van Baak zijn. De vrijwilligers hebben een persoonlijke uitnodiging ontvangen. Mocht u vrijwilliger zijn en onverhoopt geen uitnodiging hebben ontvangen trek dan even aan de bel.

Allerzielen

Op dinsdag 2 november zal er om 19.00 uur een woord- en gebedsviering zijn. Met Allerzielen worden de overledenen herdacht. In Baak is het gebruikelijk, dat als er een parochiaan is overleden er een kruisje wordt opgehangen met daarop de naam van de overledene. Op de eerstvolgende viering met Allerzielen komt de familie van de overledene naar de viering in de kerk om het kruisje in ontvangst te nemen. Ook dit jaar wil de werkgroep Avondwake samen met

u Allerzielen vieren door in de kerk de kruisjes aan familie uit te reiken en de dierbare overledenen te herdenken. Aansluitend aan de viering zal er gezamenlijk naar het kerkhof worden gelopen. Op het kerkhof zal een korte plechtigheid plaatsvinden en kunt u de graven van dierbaren bezoeken. De werkgroep Avondwake nodigt u van harte uit op 2 november om 19.00 uur.

Koffiedrinken

Het ziet er naar uit dat we na de vieringen in deze periode weer koffie en thee mogen drinken. Afhankelijk van de regelgeving zullen we u na de viering op de plaats koffie en thee aanbieden of aan tafels napraten.

Expositie 2021 in het Martinushuus

De expositie "Baak, uit de kunst" met zeven Baakse schilders en een fotograaf verloopt voorspoedig. Met een spectaculaire openingstune, rook en orgelmuziek werd de expositie geopend op zondag 25 juli, en kwamen er die zondag al 135 bezoekers binnen. Dames van de Stichting Martinushuus richtten er een paar tafels in met mooi glas- en servieswerk, speelgoed en een boekenhoek.

Op zondagmiddag 8 augustus speelde het

Duo DiJon gezellige muziek. Zondag 22 augustus hebben we een Jeu de Boules toernooi georganiseerd dat 25 deelnemers trok. Dat verliep erg prettig en gezellig. Ook stond er voor 5 september een wedstrijd met en over eieren op het programma met als thema "Bak oew een ei". Helaas hebben we hier wegens geringe belangstelling een streep door moeten halen.

Op 8 september was de opening van de Open Monumentendagen Bronckhorst in het liturgisch deel van de Martinuskerk met o.a. een lezing van Astrid Schutte over haar boek "De Laatste Heer", met ruim 70 bezoekers volledig bezet. Tijdens de open monumentendagen, op 11 en 12 september waren er rondleidingen in het hele kerkgebouw. Ook kon men, onder begeleiding, de toren beklimmen waarvan behoorlijk gebruik werd gemaakt. Tot en met 12 september hebben al 1164 bezoekers het kerkgebouw bezocht. Op dit moment van schrijven nog twee weekenden te gaan; tot en met zondag 26 september kan de expositie nog worden bezocht.

Het volgende evenement, de Kerstmarkt, staat alweer op het programma en is, onder voorbehoud, vastgesteld op zondag 12 december.

Gebedsintenties

Di. 19/10: Theo Tigchelovend, Doortje Alofs, Everdien Schut, Ouders Jan en Will Schutte-Bosman, Teun en Marie Eliesen-Hendriks, Ouders Hebben-Smit, Jos en Bets Hermsen-Goris, Thé en Riek Jansen-Mentink en zoon Jos.

Di. 2/11: Theo Tigchelovend, Doortje Alofs, Everdien Schut, Ouders Jan en Will Schutte-Bosman, Herman Hendriks, Antoon en Johan Janssen, Ouders Dashorst-Brink, Jan Roordink, Ouders van Leussen-Wolbrink.

Di. 16/11: Doortje Alofs, Everdien Schut, Jgt Mevr. Mentink-Jansen, Jan Roordink, Ouders van Leussen-Wolbrink, Herman Hendriks, Teun en Marie Eliesen-Hendriks, Ouders Hebben-Smit, Jos en Bets Hermsen-Goris, Thé en Riek Jansen-Mentink en zoon Jos.

H. Willibrord - Drempt

Zomerweg 19, 6996 DD Drempt.
 Secretariaat: Hoefkensestraat 12, 6996 DS Drempt
 locatieraaddrempt@gmail.com, 0313 479294
 Opgave gebedsintenties:
 rk.drempt.gebedsintentie@gmail.com
 Rekeningnr.: NL25RABO0304500259
 Redactie: redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Locatieraad / pastoraatgroep

Ingrid Stortelder-Spigt, 0313 479294
 Henrie Bremer, secretaris
 Fons Janssen, penningmeester
 Peter Hammink

PCI: email: drempt@pci12apostelen.nl

In het bijzonder gedenken we de overledenen in het afgelopen jaar te weten:

Herman Geurts	17 januari
Jo Kraaijvanger-Segeren	15 april
Dora van Hagen-Jansen	15 mei

Bij goed weer gaan we samen naar de verlichte begraafplaats en hopen dat we na de viering weer samen een kopje 'troost' kunnen drinken. U wordt van harte uitgenodigd.

Oecumenische viering

Op zondag 17 oktober is er een oecumenische viering, deze vindt plaats in onze kerk in Achter-Drempt. De viering begint om 10.00 uur. Voorgangers zijn diaken Günther Oude Groen en Marjan van Zadelhoff.

Willibrorddag

Op vrijdag 5 november 2021 wordt de Willibrorddag gehouden. Deze feestelijke ontmoetingsdag voor parochianen vanaf 75 jaar, (chronische) zieken en zij die een dierbare hebben verloren in het afgelopen jaar, wordt geopend met een eucharistieviering de voorganger is pastoor Harry Scheve. De genoemde doelgroep wordt persoonlijk uitgenodigd door de werkgroep Diaconie/Caritas.

Kopij

Sluitingsdatum kopij: 29 oktober 2021
 redactie.willibrord.drempt@gmail.com

Van de locatieraad

Zondag 12 september is pastoor Harry Scheve voorgegaan in de eucharistieviering welke ook in het teken stond van de ziekenzondag van de Zonnebloem. Met deze komst naar Drempt waren we blij verrast aangezien de pastoor herstellende is van corona en zich slechts beperkt mag inzetten voor de parochie. We hopen dat we pastoor Scheve spoedig weer welkom mogen heten maar hij heeft nog een lange weg te gaan waarmee we hem veel sterkte en kracht toewensen. De pastoor heeft in het vorige parochieblad geschreven over de post-coronatijd, oftewel de tijd die komt. In de toekomst kijken lukt geen mens maar bepaalde ontwikkelingen zullen zich met alle waarschijnlijkheid gaan doorzetten, ook in Drempt, waardoor de gedachte "hoe moet het nu verder" bij velen van ons zal spelen. Berusten in de situatie van ontkerkelijking of trachten een nieuwe weg te vinden in het kerk zijn, het naar elkaar omzien en gezamenlijk beleven.

Het zal niet meevallen als we moeten loslaten wat vertrouwd en bemind is en wat een nalatenschap is van vorige generaties in een andere tijd. We zullen ons echter door de Heilige Geest en elkaar moeten laten inspireren willen we op weg gaan en die moeilijke paden gaan betreden. De randvoorwaarde voor moeilijke paden is veelal ook jeugdige moed en vitaliteit. Wie zijn de verkenners van dit pad? Onze pastoor geeft een aanbeveling in zijn artikel voor een boek die hij heeft gelezen en daagt ons uit dit ook te doen. Wie durft?

We willen bij deze onze vrijwilligers en het koor bedanken die ook de afgelopen periode alles draaiende hebben gehouden. Ze hebben laten zien dat er nog veel inzet is en dat ze daarmee een voorbeeld vormen voor velen.

Collecte ziekenzondag

De opbrengst van de collecte voor de Zonnebloem op ziekenzondag in onze kerk heeft het geweldige bedrag van 95 euro opgeleverd waarvoor namens de Zonnebloem hartelijk dank!
 Annie Notenboom- Leisink

Allerzielen 2021

Met Allerzielen gedenken we in een woord- en communieviering, met als voorganger emeritus Pastoraalwerker Wil Matti en het Willibrordkoor op dinsdag 2 november om 19.00 uur, al onze dierbare overledenen.

H. Willibrord - Olburgen

Olburgseweg 4; 7225 NB Olburgen, 0575-451279,
 bgg 0575-451454.
 Rekeningnr.: NL42RABO0148900313
 Redactie: jansenmts@gmail.com

Locatieraad/pastoraatgroep

Jan den Hartog, voorzitter, 452815
 Alex Gerritsen 450950
 Anke Pasman, 451261

PCI: email: olburgen@pci12apostelen.nl

Wereldmissiemaand 2021

“We moeten immers wel spreken over wat we gezien en gehoord hebben.”

Met dit citaat uit het boek Handelingen van de apostelen Hoofdstuk 4, vers 20 voert Missio dit jaar de campagne voor de Wereldmissiemaand. We worden opgeroepen om datgene wat we meedragen in ons hart naar anderen te brengen, aldus paus Franciscus. Missio brengt in de Wereldmissiemaand de kerk van Guinee, een relatief onbekend land in West-Afrika, voor het voetlicht. Missiezondag wordt gevierd op 24 oktober. Maar omdat wij dan geen viering hebben in onze kerk wordt deze collecte via bijgesloten foldertje bij u aanbevolen. Op de achterzijde van dit foldertje staat een bankrekeningnummer waarop u uw bijdrage kunt storten. Bij voorbaat dank.

Boekenuitleen Olburgen

Vanaf september zijn we ook weer op dinsdagavond geopend van 18.30 uur tot 19.30 uur. En natuurlijk op vrijdagmorgen van 10.30 uur tot 11.30 uur. Actuele informatie wordt op de site: www.olburgen-rha.nl vermeld.

Het lenen van een boek is gratis en je hebt een jaar de tijd om het boek weer terug te brengen. Ook hebben we een voorraad boeken voor de verkoop. Deze boeken hoeven niet meer retour. Met de opbrengst kunnen nieuwe boeken aangeschaft worden.

Nieuwe boeken vanaf juni 2021:

Kim Un-su	De plotters
Eleonore Brown	Een zomer in Parijs
Simon Stranger	Een vreemde in de wereld
Robbert Harris	De tweede slaap
Raynor Winn	Het zoutpad
Arend Hulshof	Rijpstra's ondergang
Linda van Rijn	Piste alarm

Jane Johnson	De zoutroute
Katie Fforde	Praktisch perfect
Mirjam Mous	Vals spel
Elle van Rijn	De crèche
Connie Palmén	De vriendschap
Tom Knipping & Iwan van Duren	Ik ben getrouwd met voetbal en ga vreemd met mijn vrouw
Bob Dijkgraaf	Ons Feijenoord
Rosita Steenbeek	Terug in Rome
Bert Wagendorp	Ferrara
Jeroen Brouwers	Bezonden rood
P.F. Thomese	J. Kessels: the novel
Edmund de Waal	De haas met ogen van barnsteen
Anne Delbée	Camille Claudel, een vrouw
Peter Römer	De Cock en de schaduw van de dood
Annejet v. d. Zijl	Anna, het leven van Annie M.G. Schmidt
Uni Lindell	Suikerdood
Jannetje Koelewijn	De hemel bestaat niet: over het leven van mijn ouders

Kerkdienst gemist via Internet

Graag hier het plaatje van de site (wereldbol met koptelefoon) opnemen
 U kunt elke viering rechtstreeks beluisteren via het internet, kijk op: <https://www.12apostelen.nl/index.php/vieringen/>. Dit geldt voor de reguliere vieringen en ook voor huwelijksvieringen, avondwakes, uitvaartdiensten en ander vieringen. Mensen die veraf wonen kunnen er dan toch bij zijn. De opnames beginnen enkele minuten voor aanvang van de viering en blijven enkele weken na de datum nog te beluisteren en te downloaden.

Rooster

Weekendvieringen

17 oktober:	Woorddienst
30 oktober:	Allerzielen
20 november:	Ceciliafeest

Misdienaar: 20 november

Collectanten

17 oktober:	Theo Damen
30 oktober:	Jan Baars
20 november:	Joost Langenhof

Lectoren

30 oktober:	Thea Lebbink
20 november:	Cilia Langenhof

Kosters

17 oktober:	Betsie Verhoeven
30 oktober:	Jan Baars
5 november:	Theo Damen
20 november:	Joost Langenhof

Bloemversiering

9 okt. – 22 okt.:	Betsie en Nicole
23 okt. – 5 nov.:	Diny en Leonie
6 nov. – 19 nov.:	Thea en Gerda
20 nov. – 3 dec.:	Yvonne en Til

Dames- en herenkoor

Geen gezongen vieringen

Activiteiten voor vrouwen

Houd voor actuele berichten de site www.olburgen-rha.nl in de gaten. Zodra er een activiteit is, wordt deze hier meteen gepubliceerd.

Intenties

17-10: Overleden ouders Harry en Grada Gerritsen-Reulink, Gradus en Dinie Baars, Willemien Horstink-Groot Koerkamp en Jan Horstink, Mientje Schotman, Jan Egging en Marietje Egging-Houtman, Herman en Bep Pasman

30-10: Antoon Gosselink en Truus Gosselink-Steeverink, Bart Godschalk en Corrie Godschalk-Franken, Rie Gosselink-Harms en Ton Gosselink, Anny Gieling, Herman en Bep Pasman, Geert, Vader en Moeder Pelgrom

20-11: Robert Vallen, Gradus en Dinie Baars, Herman en Bep Pasman, Overleden ouders Harry en Grada Gerritsen-Reulink, Annie Gosselink-Pasman en Albert Gosselink, Willemien Horstink-Groot Koerkamp en Jan Horstink

Kopij

Sluitingsdata inleveren kopij voor Olburgen/Rha: (uiterlijk 20.00 uur):
 Jaargang 10: nummer 1: 25 oktober 2021
 E-mailadres: jansenmts@gmail.com

H. Willibrord - Steenderen

Bronkhorsterweg 2F, 7221 AC Steenderen
 Secretariaat: Azaleastraat 14, 7221 AZ Steenderen
 Tel.: 0575 452101; b.g.g. 06 16066571
 email: mariaschut@kpnmail.nl
 Rekeningnr.: NL28RABO0148991939
 Redactie: mariaschotman@gmail.com

Locatieraad Trudi van der Weijden, vz.; Trees Huis in 't Veld, pm.; Nel Verheul, secr., 470596, familie.verheul@kpnmail.nl; Willie Geurts, geb.

Pastoraatgroep Marijke Steemers, Maria Schut, secr. 452101, mariaschut@kpnmail.nl; Annie Willemsen, Maria Schotman, vz.

PCI: email: steenderen@pci12apostelen.nl

Kerkbalans 2021

Sommige parochianen, die een bijdrage hebben toegezegd aan de actie kerkbalans 2021, hebben deze bijdrage nog niet overgemaakt. Wilt U zo vriendelijk zijn om dat alsnog te doen? Als u vergeten bent, hoeveel u hebt toegezegd, dan kunt u mij altijd bellen (0575-452376) dan kijk ik het voor u na. Dank aan allen die hun toezegging al overgemaakt hebben. Trees Huis in 't Veld, penningmeester.

Nieuw straatwerk

De onderhoudsgroep heeft een deel van het straatwerk vernieuwd naast de kerk richting de begraafplaats. Het ziet er weer strak uit en struikelen over ongelijke stenen is niet meer aan de orde.

Kleine schutterij

Op zaterdag 11 september stond diaken Anton Bos al klaar om de vaandelhulde in ontvangst te nemen van de kleine

schutterij. Alles was voorbereid. Henk Langenhof had de vlaggen opgehangen en het paaltje, versierd met gladiolen, voor de bielemannen in de grond gezet. Maar toen kwam het bericht dat de rondgang van de kleine schutterij niet doorging vanwege corona-afmetingen op school. Heel erg jammer voor de kinderen, die met treurige gezichten afdroepen.

Oecumenische dienst 7 november

Op zondag 7 november om 9.30 uur is er een oecumenische dienst in onze kerk. We vieren dan de dankdag voor gewas en arbeid. Voorgangers zijn dominee Hubertien Oostdijk en Maria Schotman. We gaan ervan uit dat er weer meegezongen kan worden. Na afloop gaan we gezamenlijk koffie drinken. Alles natuurlijk onder voorbehoud van de dan geldende regels. We hopen dat er weer veel mogelijk is en we veel mensen uit beide kerken mogen begroeten.

Ziekenbezoek door de bezoekgroep

De bezoekgroep bezoekt niet alleen ouderen maar ook zieke parochianen. Zij weten echter niet altijd wanneer iemand ziek is of opgenomen in een zorginstelling. Zij stellen het op prijs als u de naam van een zieke aan hen doorgeeft. Dit kan bij Annie Willemsen tel. 451853.

Teksten uit het bezoekerschrift

Achterin de kerk ligt een schrift waarin bezoekers van onze kerk vaak een boodschap schrijven. Toevallig zijn er de laatste tijd een aantal berichtjes geplaatst door oud-parochianen die hun oude kerk weer eens bezochten. Op 19 juli schreef Dorothé: '3 kaarsjes voor mijn zus Hannie, overleden in 1970, mijn vader, overleden in 1985 en mijn

moeder, overleden in 2018.' Vanwege de privacy geef ik de achternaam niet, maar u weet vast over welke familie het gaat. Een ander bericht kwam van Mathilde, dat ze schreef op 5 augustus: 'Na 45 jaar weer even terug in de kerk waar ik mijn communie heb gedaan. Bijzonder en nog heel herkenbaar. Rij 7 aan de linkerkant waren plaatsen voor onze familie.' Op 14 augustus schreef iemand: 'Wij waren hier en dat was lang geleden. Onze opa was Franken de molenaar. We hebben zijn graf niet gevonden.' Dominee H. uit Zutphen schreef: 'Wat een verademing en wat een zegen dat deze kerk open is. De stilte, omringd door engelen en knielkussens die geduldig wachten op gebogen knieën en uitgestrekte gebeden. Vrede en alle goeds.' Greetje uit Warder in Noord Holland schreef: 'Wat een weldaad dat deze mooie, stille RK kerk open is. Ik ervaar hier oprechte toewijding aan God. Schoonheid (o.a. in deze kerk) is 1 van de 4 eigenschappen van God; de andere 3 zijn: waarheid, eenheid en goedheid.'

Familieberichten

Overleden: Op 3 september is mevrouw **Wilhelmina Bernardina Hendrika Fontein-Helmers** overleden op de leeftijd van 87 jaar. De plechtige uitvaartviering is gehouden op donderdag 9 september met voorganger pastor Baneke. Willemien is begraven bij haar echtgenoot Jan.

Koffiedrinken

Op 7 november gaan we na de oecumenische dienst samen koffiedrinken.

Doop van Sofie

Op zondag 12 september werd Sofie Offenberg uit Toldijk gedoopt in onze kerk. Diaken Anton Bos verrichtte deze mooie taak. Sofie (16 maanden) zelf liep parmantig rond. Ze vond alles prachtig. De doop met water onderging ze alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Haar broers en zus hadden ook een taak. De ouders lazen beiden een mooie tekst voor, gericht aan Sofie. De doopschelp met de naam van Sofie ligt in de doopschaal bij het Maria altaar achterin de kerk.

H. Willibrord - Vierakker

Vierakkersestraatweg 31, 7233 SE Vierakker, 0575-441286,
info@demooistekerk.nl; www.demooistekerk.nl
Secretariaat: donderdag 10.00 – 10.30 uur
Rekeningnr.: NL40RABO0366417029
Rekeningnr.: NL86RABO0327465948 (restaurantie)
Redactie: j-m.holtslag@tele2.nl

Locatieraad Charlotte Bonga, vz., pm., 441261;
Jan Marijnissen, 441276; Valentijn van Waalwijk,
06 83124367.

Pastoraatgroep Michel Roording, 0630727690.

PCI: email: vierakker@pci12apostelen.nl

Familieberichten

In een viering van het heilig doopsel is op zondag 5 september opgenomen in de St. Willibrorduskerk te Vierakker:

Lorena Maria Jacoba den Herder

dochter van Valerius den Herder en Marieke den Herder-van Gorp'zusje van Maria, wonend in Zutphen. Lorena is geboren op 28 september 2020. Wij vragen God dat Lorena alle geluk en vrede moge vinden en in goede gezondheid moge opgroeien. Wij feliciteren de trotse ouders van harte met hun dochter.

Allerzielenviering

In de viering van 2 november. a.s. gedenken wij in het bijzonder diegenen die sinds 1 november vorig jaar zijn overleden:

1 jan. Theo Bremer	84 jaar
16 jan. Jan Hermsen	84 jaar
31 jan. Christiane Sophie den Herder	31 jaar
19 febr. Willem Peters	74 jaar
1 apr. Jan Schoenaker	70 jaar
8 apr. Diny Vork-van Rossum	77 jaar
27 apr. Hetty Franssen-Donker	71 jaar
11 mei Herman Blom	83 jaar
11 juni Henk Nijenhuis	81 jaar

Om 19.00 uur is er een eucharistieviering waarin we stilstaan bij onze dierbare overledenen. De nabestaanden van hen worden dan ook speciaal uitgenodigd om te midden van medeparochianen deze plechtigheid bij te wonen. Daarbij hoort

ook een bezoek aan het kerkhof, een traditie die tot op de dag van vandaag wordt voortgezet.

Gesprek met Margreet Gründemann

21 juli 2021

Margreet heeft na meer dan 10 jaar zich te hebben ingezet als vrijwilliger voor de H. Willibrord kerk in Vierakker besloten haar taken door te willen geven aan anderen. Reden voor het locatiebestuur om daar aandacht aan te schenken in *Onderweg*. Een interviewster geïnterviewd dus.

“Margreet, je bent geen Achterhoeker, hoe kom je hier terecht? En hoe kwam je als vrijwilliger bij de parochie?”

Na mijn studies Engels en Arabisch heb ik op veel plaatsen in Nederland gewoond en gewerkt maar wat steeds terugkeerde was toch mijn voorliefde voor talen, lezen en schrijven en de levens van de mensen in of rond landgoederen, ja, gek he? Ik werkte eerder o.a. voor Rijkswaterstaat-IJsselmeerpolders en ik heb me later als schrijfster ingezet als lid van de oral-history werkgroep van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland/SLG. Daarvoor interviewde ik veel dorps- en streekgenoten om uit hun mond de verhalen op te tekenen waarmee de lezer zich een goed beeld kan vormen hoe het leven in dorpen, op boerderijen en landgoederen was en hoe dat leven verandert.”

Veel dichterbij zijn de verhalen en artikelen van Margreet te lezen in boeken van het SLG, de site van Dorpsbelang waar ze ook bestuurslid van is geweest, in Contact, in de Stentor enz. De Ockhorstroute is mede door Margreet ontworpen en het heeft een prijs gekregen voor het “leukste ommetje” van SLG. “Sinds 2010 ben ik lid van het kerkbestuur van de H. Willibrord. Ik

werd daarvoor gevraagd nadat ik een beschrijving had gemaakt van het hele interieur van de kerk. Ik vond het zo'n mooie kerk en wilde er meer over weten en toen ben ik daar ingedoken. Daarmee verzorgde ik rondleidingen in de kerk en daarna werd ik secretaris van de parochie. Later heb ik ook het begraafplaatsbeheer overgenomen. Alle aantekeningen van mijn voorganger heb ik toen gedigitaliseerd. Later kwam mijn ervaring van pas bij de fusie van de parochies. Ik heb “Buurte moaken met..” geschreven, een serie interviews met leden van alle locaties voordat die opgingen in de HH. Twaalf Apostelen. Wat me toen meer duidelijk werd is dat er veel expertise was in al die kleine parochies, op financieel gebied, restauratie, fondsenwerving, bezoekersgroepen, vrijwilligers etc. Dat gaf ook veel onderlinge verbondenheid. Dat is nu wel verdwenen. Die verbondenheid wordt minder gevoeld in een grote parochie en dat is te merken in de kleine locaties, dat werkt hier niet en dat is jammer.”

“Wat heeft dit werk voor je betekend?”

“Het gevoel dat ik bij deze gemeenschap hoor, dat ik daar deel van uit maak. Ik heb me ingezet voor het dorp en de gemeenschap waar ik een plek heb en waar ik woon. Ik woon hier graag en voel me hier gesetteld en daar wilde ik me voor inzetten. Het was een gezellige club vrijwilligers en we konden goed met elkaar opschieten”

“Wat ga je misschien missen?”

“De pleinmarkt, ja, dat vind ik doodzonde dat die er al een paar jaar niet meer is. Dat was een moment waarop wel 60 vrijwilligers een taak of een rol hadden en zo elkaar ontmoetten en elkaar spraken. Dat verbindt en dat is ook “kerk zijn”. Het is van belang om samen dingen te doen en de pleinmarkt was daar een hele goede activiteit voor. En het rondleiden van schoolklassen in de goede week, dat is nog steeds érg leuk om te doen.”

“Je bent geen stilzitter, Dus...”

“Wat ik ga doen? Nou, ehm, quilten, een antiek poppenhuis in elkaar knutselen en daar een mini-mini servies voor maken, ja dat zijn maar kleine tijdelijke dingen. Ik wil me weer meer gaan toeleggen op schrijven en misschien in een bestuur van een landgoed. Mijn taak als vrijwilliger voor onze kerk is leuk geweest zolang het duurde maar nu ga ik op zoek naar iets wat dat plezier weer geeft.”

Wij bedanken Margreet voor haar jarenlange bevlogen inzet voor onze H. Willibrord en we wensen haar veel succes en plezier in haar nieuwe activiteiten!

Valentijn van Waalwijk

Een kaarsje bij Maria in Keijenborg

Keijenborg is van oudsher een katholiek dorp. Het is dan ook niet zo verbazingwekkend dat het maar liefst drie Mariakapellen telt. De oudste Mariakapel staat aan de Koldewieweg en dateert uit 1927. Deze buitenkapel is nog een aandenken aan de sacramentsprocessies die gehouden werden vanaf 1927 tot in de jaren 60. Een tweede buitenkapel staat op het plein voor de kerk. In 1995 is hier een nieuw kapelletje gebouwd omdat het oude in een bouwvallige staat verkeerde. Het beeld in deze kapel is een Piëta: een rouwende Maria met haar gestorven zoon.

Als men de Johannes de Doperkerk inloopt door de grote deur onder in de kerktoeren, en vervolgens linksaf slaat richting de noordelijke zijbeuk, dan loopt men vanzelf de Mariakapel binnen. Deze binnenkapel dateert net als de St. Jan de Doperkerk uit 1932 en is de meest bezochte. Men kan er zowel waxinelichtjes als novenekaarsen opsteken.

Sinds het Heilig Jaar 2000, toen de kerken werd gevraagd om de Mariakapel zoveel mogelijk open te stellen, is de Mariakapel in de kerk overdag open. De openingstijden zijn ongeveer tussen 10.00 uur en 17.00 uur, bij goed weer kunnen deze tijden verruimd zijn, en vanzelfsprekend kunnen bij guur weer in de winter de openingstijden ook afwijken.

De Mariakapel wordt goed bezocht. Niet alleen door Keijenborgers, maar ook door toeristen en passanten die toevallig door Keijenborg komen fietsen of wandelen. Voor het houten Mariabeeld (moeder met kind) branden vrijwel altijd kaarsen. Veel mensen vinden er kracht en steun van Maria, of vragen de Moeder Gods anderen tot steun te zijn.

Marga Engelage maakte vorig jaar de prachtige videofilm *Leven met Maria*, waarin verteld wordt over de drie Keijenborgse Mariakapellen. De dames Paulien Gasseling, Gerda Geurts en Marietje Berendsen vertellen in de film wat Maria voor hen betekent. *Leven met Maria* is te zien op YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=hamV24vumN4>

Wees gegroet Maria
Vol van genade
De Heer is met U
Gij zijt de gezegende onder de
vrouwen
En gezegend is Jezus,
de vrucht van uw schoot.

Heilige Maria
Moeder van God
Bid voor ons zondaars
Nu en in het uur van onze dood.

Amen.

